Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
TAMARA ĆAPETA
esitatud 13. juulil 2023 [1]

Kohtuasi C-382/21 P

Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Amet (EUIPO)
versus

The KaiKai Company Jaeger Wichmann GbR

Apellatsioonkaebus – Intellektuaalomand – Ühenduse disainilahendused – Määrus (EÜ) nr 6/2002 – Artikli 41 lõige 1 – Prioriteet – Patendikoostöö lepingu alusel esitatud rahvusvahelisel taotlusel põhinev prioriteedinõue – Prioriteeditähtaeg – Tööstusomandi kaitse Pariisi konventsioon – Artikkel 4 – Liidu õiguse tõlgendamine kooskõlas rahvusvahelise õigusega – Rahvusvaheliste lepingute vahetu õigusmõju – Apellatsioonkaebuste menetlusse võtmise mehhanism – Liidu õiguse ühtsuse, järjepidevuse või edasiarendamise seisukohast oluline küsimus

I. Sissejuhatus

1. Käesolev kohtuasi tuleneb apellatsioonkaebusest, millega Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Amet (EUIPO) vaidlustas 14. aprilli 2021. aasta kohtuotsuse The KaiKai Company Jaeger Wichmann *vs*. EUIPO (võimlemis- või spordiseadmed ja vahendid) (T-579/19, EU:T:2021:186; edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus“).

2. Selle kohtuotsusega tühistas Üldkohus EUIPO kolmanda apellatsioonikoja 13. juuni 2019. aasta otsuse (asi R 573/2019-3), millega keelduti tunnustamast prioriteeti taotlusele, mille The KaiKai Company Jaeger Wichmann Gbr (edaspidi „KaiKai“) oli esitanud registreerimaks määruse nr 6/2002 [2] alusel ühenduse disainilahendustena võimlemis- või spordiseadmed ja vahendid. KaiKai prioriteedinõue põhines patendikoostöölepingu [3] alusel esitatud varasemal rahvusvahelisel taotlusel.

3. Formaalselt tugineb käesolev apellatsioonkaebus ainult ühele väitele, mis puudutab määruse nr 6/2002 artikli 41 lõike 1 väidetavat rikkumist Üldkohtu poolt. EUIPO argumendid tõstatavad siiski olulisi küsimusi seoses liidule siduvate rahvusvaheliste lepingute ja liidu teisese õiguse vahelise suhtega ning liidu kohtute vastavate volituste ja kohustustega selles valdkonnas.

[1] Algkeel: inglise.

[2] Nõukogu 12. detsembri 2001. aasta määrus (EÜ) nr 6/2002 ühenduse disainilahenduse kohta (EÜT 2002, L 3, lk 1; ELT eriväljaanne 13/27, lk 142; edaspidi „määrus nr 6/2002“).

[3] Sõlmitud Washingtonis 19. juunil 1970 ja viimati muudetud 3. oktoobril 2001 (*United Nations Treaty Series*, 1160. kd, nr 18336, lk 231).

Käesolevas apellatsiooniasjas tekib ühtlasi küsimus, kuidas tõlgendada rahvusvahelist konventsiooni, nimelt tööstusomandi kaitse Pariisi konventsiooni (edaspidi „Pariisi konventsioon“).[4]

4. Neil põhjustel otsustati võtta käesolev apellatsioonkaebus Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikliga 58a kehtestatud apellatsioonkaebuste menetlusse võtmise korra (edaspidi „apellatsioonkaebuse menetlusse võtmise üle otsustamise kord“) raames menetlusse.[5] Käesolev apellatsioonkaebus on esimene, mille Euroopa Kohus võttis alates kõnealuse menetlusse võtmise üle otsustamise korra kehtestamisest 1. mail 2019 menetlusse. Apellatsioonkaebus võetakse vastava korra kohaselt menetlusse üksnes juhul, kui selles kaebuses tõstatatud küsimus on liidu õiguse ühtsuse, järjepidevuse või edasiarendamise seisukohast oluline.[6]

5. Avan kõigepealt lühidalt käesoleva kohtuasja tausta (II), selgitan apellatsioonkaebuse menetlusse võtmise üle otsustamise korda ja seda, miks tuli käesolev apellatsioonkaebus menetlusse võtta (III). Seejärel analüüsin poolte esitatud argumente sisuliselt (IV).

II. Taust

A. Asjakohased õigusnormid

1. Määrus nr 6/2002

6. Määruse nr 6/2002 artikli 41 lõikes 1 on sätestatud:

„Isikul, kes on esitanud nõuetekohase taotluse disainilahenduse õiguste või kasuliku mudeli saamiseks ükskõik millises tööstusomandi kaitse Pariisi konventsiooni, Maailma Kaubandusorganisatsiooni asutamislepingu osalisriigis või osalisriigile, või tema õigusjärglasel on sama disainilahenduse või kasuliku mudeli osas ühenduse registreeritud disainilahenduse taotlemise prioriteediõigus kuue kuu jooksul esmase taotluse esitamisest alates.“

2. Pariisi konventsioon

7. Pariisi konventsiooni artikli 4 lõigu A punktis 1 on sätestatud:

„Iga isik või tema õigusjärglane, kes on nõuetekohaselt esitanud patendi-, kasuliku mudeli, tööstusnäidise- või kaubamärgitaotluse ühes [Pariisi konventsiooni osalisriikidest], kasutab taotluse esitamiseks teistes riikides prioriteediõigust allpool nimetatud tähtaegade jooksul.“

8. Pariisi konventsiooni artikli 4 lõigu C punktis 1 on sätestatud:

„Eelnimetatud prioriteeditähtajad on patentidel ja kasulikel mudelitel kaksteist kuud ning tööstusnäidistel ja kaubamärkidel kuus kuud.“

[4] Allkirjastatud Pariisis 20. märtsil 1883, viimati läbi vaadatud 14. juulil 1967 Stockholmis ja muudetud 28. septembril 1979 (*United Nations Treaty Series*, 828. kd, nr 11851, lk 305).

[5] Vt lisaks käesoleva ettepaneku punktid 28–43.

[6] Vt Euroopa Liidu Kohtu põhikirja (edaspidi „põhikiri“) artikli 58a kolmas lõik; Euroopa Kohtu kodukorra artikli 170a lõige 1.

9. Pariisi konventsiooni artikli 4 lõigus E on sätestatud:

„(1) Kui riigis esitatakse tööstusnäidiste taotlus koos prioriteedinõudega, mis põhineb kasuliku mudeli registreerimise taotlusel, siis on prioriteeditähtajaks tööstusnäidise jaoks kindlaks määratud tähtaeg.

(2) Peale selle on riigis lubatud esitada kasuliku mudeli registreerimise taotlusi koos prioriteedinõudega, mis põhineb patenditaotluse esitamisel ja vastupidi.“

B. Üldkohtu menetluseni viinud sündmused

10. KaiKai esitas 24. oktoobril 2018 EUIPO-le määruse nr 6/2002 alusel koondtaotluse 12 ühenduse disainilahenduse registreerimiseks. KaiKai taotles prioriteeti vastavalt varasemale rahvusvahelisele taotlusele nr PCT/EP2017/077469, mille ta oli esitanud patendikoostöölepingu alusel 26. oktoobril 2017.

11. EUIPO kontrollija rahuldas määruse nr 6/2002 artikli 41 lõike 1 alusel koondtaotluse, kuid jättis prioriteedinõude rahuldamata, kuna KaiKai rahvusvahelise patenditaotluse esitamise kuupäev ületas selles sättes ette nähtud kuuekuulist tähtaega.

12. KaiKai esitas selle otsuse peale kaebuse, leides sisuliselt, et kohaldatav prioriteeditähtaeg on 12 kuud, mitte kuus kuud.

13. EUIPO kolmas apellatsioonikoda jättis 13. juuni 2019. aasta otsusega (R 573/2019-3) kaebuse rahuldamata. Apellatsioonikoda leidis sisuliselt, et kontrollija kohaldas õigesti määruse nr 6/2002 artikli 41 lõiget 1, mille kohaselt võib patendikoostöölepingu alusel esitatud rahvusvahelise taotluse samastada kasuliku mudeli taotlusega ja see võib seega olla aluseks ühenduse disainilahenduse prioriteedinõudele. Sellist prioriteeti tuli siiski nõuda ette nähtud kuue kuu jooksul, mida KaiKai algatatud menetluses ületati.

C. Menetlus Üldkohtus ja vaidlustatud kohtuotsus

14. KaiKai esitas 20. augustil 2019 Üldkohtule hagi apellatsioonikoja otsuse peale. Oma hagi põhjenduseks esitas KaiKai kaks väidet, millest esimese kohaselt on rikutud olulisi menetlusnorme ja teise kohaselt on rikutud määrust nr 6/2002.

15. Vaidlustatud kohtuotsuses nõustus Üldkohus KaiKai teise väitega ja tühistas apellatsioonikoja otsuse, tegemata otsust esimese väite suhtes.

16. Üldkohtu hinnangul leidis EUIPO õigesti, et patendikoostöölepingu alusel esitatud rahvusvahelisele patenditaotlusele saab tugineda selleks, et nõuda ühenduse disainilahendusele määruse nr 6/2002 artikli 41 lõike 1 alusel prioriteeti. EUIPO eksis aga, kui ta kohaldas käesoleval juhul 12-kuulise prioriteeditähtaja asemel kuuekuulist prioriteeditähtaega.

17. Üldkohus asus sellisele seisukohale, kuna ta leidis, et KaiKai poolt patendikoostöölepingu alusel esitatud rahvusvahelise taotluse võib kvalifitseerida ka rahvusvaheliseks patenditaotluseks, mitte ainult kasuliku mudeli taotluseks. Seejärel märkis Üldkohus, et määruse nr 6/2002 artikli 41 lõikes 1 ei käsitleta patenditaotlusest tulenevat prioriteeditähtaega, selles on sätestatud tähtaja

pikkus ainult juhul, kui prioriteet põhineb varasemal disainilahenduse või kasuliku mudeli taotlusel. Viimasel juhul on see tähtaeg kuus kuud. Üldkohus leidis, et selle õiguslünga täitmiseks tuleb arvesse võtta Pariisi konventsiooni artiklit 4.

18. Näib, et Üldkohus on leidnud, et Pariisi konventsioon võimaldab esitada prioriteedinõudeid erinevate intellektuaalomandi õiguste paaride vahel. Seega on Pariisi konventsiooni kohaselt võimalik tugineda tööstusdisainilahenduse prioriteedinõude esitamisel varasemale patenditaotlusele. Lisaks leidis Üldkohus, et sellisel juhul on prioriteeditähtaeg 12 kuud, kuna selle konventsiooni artikli 4 lõigu C punktis 1 on ette nähtud, et patentide prioriteeditähtaeg on 12 kuud.

19. Varasemast patendist ja hilisemast disainilahendusest koosneva paari asjakohane prioriteeditähtaeg sõltub Üldkohtu hinnangul patendile Pariisi konventsiooniga määratud tähtajast. Seda seetõttu, et Pariisi konventsioonis on kehtestatud üldnorm, mille kohaselt määrab prioriteeditähtaja pikkuse varasema õiguse laad. Üldkohus on seisukohal, et Pariisi konventsiooni artikli 4 lõigu E punkt 1 – mis näeb ette, et kui hilisem õigus on disainilahendus ja varasem õigus on kasulik mudel, on hilisema õiguse jaoks määratud prioriteeditähtaeg määrav – on erinorm, mis kujutab endast erandit sellest üldnormist.

20. Seetõttu järeldas Üldkohus, et EUIPO eksis, kui ta leidis, et prioriteedinõudele, mis põhineb rahvusvahelisel patenditaotlusel, kohaldatakse seoses ühenduse disainilahenduse taotlusega kuuekuulist tähtaega.

D. Menetlus Euroopa Kohtus

21. EUIPO esitas 23. juunil 2021 Üldkohtu otsuse peale käesoleva apellatsioonkaebuse. EUIPO palub Euroopa Kohtul vaidlustatud kohtuotsus tühistada ja jätta KaiKai esimeses kohtuastmes esitatud hagi rahuldamata. Samuti palub EUIPO Euroopa Kohtul mõista kõik kohtukulud välja KaiKailt.

22. Ühtlasi esitas EUIPO 23. juunil 2021 Euroopa Kohtu põhikirja artikli 58a ja Euroopa Kohtu kodukorra artikli 170a alusel taotluse apellatsioonkaebuse menetlusse võtmiseks.

23. 10. detsembri 2021. aasta kohtumäärusega EUIPO *vs.* The KaiKai Company Jaeger Wichmann (C-382/21 P, EU:C:2021:1050) võttis Euroopa Kohus apellatsioonkaebuse menetlusse.

24. 25. veebruaril 2022 esitatud vastuses palus KaiKai Euroopa Kohtul jätta apellatsioonkaebus rahuldamata ja mõista kõik kohtukulud välja EUIPO-lt.

25. Euroopa Kohtu presidendi 8. aprilli 2022. aasta otsusega lubati komisjonil astuda EUIPO nõuete toetuseks menetlusse.

26. EUIPO ja KaiKai esitasid ka repliigi ja vasturepliigi vastavalt 30. mail 2022 ja 11. juulil 2022.

27. 13. märtsil 2023 toimus kohtuistung, kus EUIPO, KaiKai ja komisjon esitasid oma suulised seisukohad.

III. Apellatsioonkaebuse menetlusse võtmise üle otsustamise kord ja selle kohaldamine käesolevas asjas

28. Nagu sissejuhatuses märgitud, on tegemist esimese juhtumiga, kus Euroopa Kohus võttis apellatsioonkaebuse menetlusse võtmise üle otsustamise korras menetlusse.[7] Selle menetluse uudsuse tõttu esitan mõned märkused niisuguse korra ja selle kasutamise kohta käesolevas asjas.

A. Mõned tähelepanekud apellatsioonkaebuse menetlusse võtmise üle otsustamise korra kohta

29. Apellatsioonkaebuse menetlusse võtmise üle otsustamise kord on seotud liidu kohtusüsteemi (jätkuva) reformiga. Selle mõte tuleneb asjaolust, et palju apellatsioonkaebusi esitatakse kohtuasjades, mida on juba kaks korda läbi vaadatud, esiteks sõltumatus apellatsioonikojas ja teiseks Üldkohtus, ning et paljud neist apellatsioonkaebustest jäetakse ilmselge vastuvõetamatuse või ilmselge põhjendamatuse tõttu rahuldamata. Võimaldamaks Euroopa Kohtul keskenduda tema täielikku tähelepanu nõudvatele kohtuasjadele võetigi kasutusele kõnealune kord.[8]

30. Apellatsioonkaebuse menetlusse võtmise üle otsustamist kohaldatakse praegu nelja liidu ameti (EUIPO, Ühenduse Sordiamet, Euroopa Kemikaaliamet ja Euroopa Liidu Lennundusohutusamet) sõltumatute vaideorganite otsuste suhtes ning kõigi pärast 1. maid 2019 mis tahes muus liidu asutuses või ametis loodud sõltumatu apellatsioonikoja otsuste suhtes.[9] Kui liidu seadusandja Euroopa Kohtu hiljutise ettepaneku heaks kiidab, hakatakse seda korda kohaldama mitme muu sellise olemasoleva ELi asutuse, organi ja ameti suhtes, millel on sõltumatu apellatsioonikoda.[10]

31. Menetlusse võtmise üle otsustamise korda rakendades võtab Euroopa Kohus apellatsioonkaebuse täielikult või osaliselt menetlusse ainult siis, kui selles „tõstatatud küsimus on liidu õiguse ühtsuse, järjepidevuse või edasiarendamise seisukohast oluline“.[11] Apellant peab

[7] Lisaks käesolevale kohtuasjale on siiani võetud menetlusse veel viis kohtuasja, mis kõik puudutavad liidu kaubamärki. Kolmes kohtuasjas on tõstatatud Brexitiga seotud küsimusi (vt 7. aprilli 2022. aasta kohtumäärus EUIPO *vs.* Indo European Foods (C-801/21 P, EU:C:2022:295); 16. novembri 2022. aasta kohtuotsus EUIPO *vs.* Nowhere (C-337/22 P, EU:C:2022:908) ja 18. aprilli 2023. aasta kohtuotsus Shopify *vs.* EUIPO (C-751/22 P, EU:C:2023:328). Ülejäänud kahes kohtuasjas tõstatud küsimused puudutavad advokaatide sõltumatust liidu kohtutes (vt 30. jaanuari 2023. aasta kohtumäärus bonnanwalt *vs.* EUIPO (C-580/22 P, ei avaldata, EU:C:2023:126) ja 8. mai 2023. aasta kohtumäärus Studio Legale Ughi e Nunziante *vs.* EUIPO (C-776/22 P, EU:C:2023:441)).

[8] Vt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta määrus (EL, Euratom) 2019/629, millega muudetakse protokolli nr 3 [põhikirja] kohta (ELT 2019, L 111, lk 1), artiklid 1–3 ning põhjendused 1, 4 ja 5; Euroopa Liidu Kohtu pressiteade nr 53/19, Luxembourg, 30. aprill 2019. Menetlusse võtmise korda käsitleva üldise arutelu kohta vt näiteks De Lucia, L., „The shifting state of rights protection vis-a-vis EU agencies: A look at Article 58a of the Statute of the Court of Justice of the European Union“, *European Law Review*, 44. kd, 2019, lk 809; Gaudissart, M.-A., „L'admission préalable des pourvois: une nouvelle procedure pour la Cour de justice“, *Cahiers de droit européen*, 2020, lk 177; Orzan, M. F., „Some remarks on the first applications of the filtering of certain categories of appeals before the Court of Justice“, *European Intellectual Property Review*, 42. kd, 2020, lk 426.

[9] Vt Euroopa Kohtu põhikirja artikli 58a esimene ja teine lõik.

[10] Põhikirja artikli 58a muutmise taotlusega lisataks kuus liidu ametit, organit ja asutust, mis olid olemas 1. mail 2019 (Euroopa Liidu Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostööamet, Ühtne Kriisilahendusnõukogu, Euroopa Pangandusjärelevalve, Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve, Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalve ning Euroopa Liidu Raudteeamet). Samuti laiendaks see apellatsioonkaebuste menetlusse võtmise korra kohaldamisala selliste Üldkohtu otsuste peale, mis puudutavad vahekohtuklauslit sisaldavate lepingute täitmist Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 272 tähenduses. Vt Euroopa Kohtu poolt [ELTL] artikli 281 teise lõigu alusel esitatud taotlus muuta protokolli nr 3 [Euroopa Liidu Kohtu põhikirja kohta], kättesaadav aadressil: https://curia.europa.eu/jcms/jcms/P_64268/et.

[11] Euroopa Kohtu põhikirja artikli 58a kolmas lõik; vt ka Euroopa Kohtu kodukorra artikli 170a lõige 1. Seda otsustab selleks spetsiaalselt moodustatav Euroopa Kohtu koda, vt kodukorra artikkel 170b.

apellatsioonkaebuse menetlusse võtmise taotluse esitama apellatsioonkaebusele lisatud eraldi dokumendina, milles tuleb selgitada, miks apellatsioonkaebus on oluline liidu õiguse ühtsuse, järjepidevuse või edasiarendamise seisukohast. [12]

32. Asjakohased menetlusnormid ei täpsusta, mida mõeldakse liidu õiguse ühtsuse, järjepidevuse või edasiarendamise seisukohast olulise küsimuse all. Selle asemel on see jäetud Euroopa Kohtu otsustada. [13] Lisaks kasutatakse nende õigusnormide sõnastuses sidesõna „või", mitte „ja" („liidu õiguse ühtsus, järjepidevus *või* edasiarendamine"), mis võimaldab apellatsioonkaebuse menetlusse võtta ka siis, kui kaalul on üks või kaks neist kategooriatest, kuid mitte kõik.

33. See avatud sõnastus viitab sellele, et Euroopa Kohtul on ulatuslik kaalutlusõigus otsustamaks, kas teatav apellatsioonkaebus tõstatab küsimuse, mida ta peab liidu õiguskorra üldise arengu seisukohast oluliseks.

34. Sellega seoses tuletan võrdluseks meelde näiteks Ameerika Ühendriikide ülemkohtu *certiorari* mehhanismi käsitlevaid eeskirju selliste taotluste kohta, mis käsitlevad madalama astme kohtute otsuste läbivaatamist föderaalõiguse alusel. Tavaliselt otsustab Ameerika Ühendriikide ülemkohus selliseid asju menetlusse võtta ainult siis, kui need võivad olla üleriigilise tähtsusega, ühtlustada vastuolulisi lahendeid või omada pretsedendi väärtust. [14]

35. Ameerika Ühendriikide Ülemkohtu kodukorra artiklis 10 „*Certiorari* korras läbivaatamise kaalutlused" [15] on selgitatud, et asja menetlusse võtmine *certiorari* korras ei ole mitte isiku õiguse, vaid kohtu kaalutlusõiguse küsimus ja seda võimaldatakse üksnes mõjuvatel põhjustel. Selles artiklis on loetletud mõned tegurid, mida võib arvesse võtta, kuid mis „ei juhi ega piira täielikult Ülemkohtu kaalutlusõigust". [16]

36. Apellatsioonkaebuse menetlusse võtmise üle otsustamise korda võib minu arvates mõista kui „Euroopa Liidu *certiorari*'t". Selle eesmärk ei ole parandada iga Üldkohtu viga, vaid ainult neid, mida peetakse oluliseks. Seda tuleb seega kasutada üksnes juhul, kui Euroopa Kohtu otsus võib avaldada liidu õiguskorrale põhjapanevat mõju. [17]

[12] Vt selle kohta Euroopa Kohtu kodukorra artikkel 170a; vt ka nt 10. detsembri 2021. aasta kohtumäärus EUIPO *vs.* The KaiKai Company Jaeger Wichmann (C-382/21 P, EU:C:2021:1050, punktid 20–22, 27 ja 28).

[13] Vt selle kohta käesoleva ettepaneku 8. joonealuses märkuses viidatud Gaudissart'i teos, lk 188 (kus märgitakse, et nõukogu teatud esindajad soovitasid määratleda menetluseeskirjades mõisted „liidu õiguse ühtsus", „liidu õiguse järjepidevus" ja „liidu õiguse edasiarendamine", kuid seda ei võetud arvesse ja jäeti Euroopa Kohtule kohtupraktikas täpsustamiseks).

[14] Vt näiteks USA kohtute veebisait „Supreme Court Procedures", mis on kättesaadav aadressil: https://www.uscourts.gov/about-federal-courts/educational-resources/about-educational-outreach/activity-resources/supreme-1.

[15] Ameerika Ühendriikide Ülemkohtu kodukord, vastu võetud 5. detsembril 2022 ja jõustunud 1. jaanuaril 2023, kättesaadavad aadressil: https://www.supremecourt.gov/filingandrules/2023RulesoftheCourt.pdf.

[16] Ameerika Ühendriikide Ülemkohtu kodukorra artiklis 10 märgitakse, et Ülemkohut võivad ajendada läbivaatamistaotlust rahuldama järgmised põhjused: „a) Ameerika Ühendriikide apellatsioonikohus on teinud otsuse, mis on vastuolus teise Ameerika Ühendriikide apellatsioonikohtu otsusega samas olulises küsimuses, on teinud olulises föderaalses küsimuses otsuse, mis on vastuolus osariigi viimase astme kohtu otsusega, või on kaldunud oluliselt kõrvale seni aktsepteeritud ja tavapärasest kohtumenetluse korrast või kinnitanud sellise kõrvalekaldumise madalama astme kohtu poolt, nii et see nõuab Ülemkohtu järelevalvevolituste kasutamist; b) osariigi viimase astme kohus on teinud olulises föderaalses küsimuses otsuse, mis on vastuolus teise osariigi viimase astme kohtu või Ameerika Ühendriikide apellatsioonikohtu otsusega; c) osariigi kohus või Ameerika Ühendriikide apellatsioonikohus on lahendanud olulise föderaalõiguse küsimuse, mida Ülemkohus ei ole lahendanud, kuid peaks seda tegema, või lahendanud olulise föderaalse küsimuse viisil, mis on vastuolus Ülemkohtu asjakohaste otsustega."

[17] Vt Ameerika Ühendriikide *certiorari* mehhanismi kohta Giannini, L. J., „Access Filters and the Institutional Performance of the Supreme Courts", International Journal of Procedural Law, 12. kd, 2022, lk 190, eelkõige lk 218.

37. Apellatsioonkaebuse menetlusse võtmise üle otsustamise kord toob esile Euroopa Kohtu kui Euroopa Liidu kõrgeima ja konstitutsioonikohtu funktsiooni.[18] See näeb Euroopa Kohtule ette rolli Euroopa Liidu jaoks oluliste põhiseaduslikkuse järelevalve asjadega sarnastes kohtuasjades, mis hõlmavad liidu õiguse põhiseaduslike aluspõhimõtete tõlgendamist ning horisontaalset ja vertikaalset pädevuste jaotust.

38. Ühtlasi tugevdab apellatsioonkaebuse menetlusse võtmise üle otsustamise kord minu arvates ka Üldkohtu rolli. Kõigil juhtudel, kui Euroopa Kohus apellatsioonkaebust menetlusse ei võta, saab Üldkohtust viimase astme kohus eraõiguslike isikute ja liidu ametiasutuste vahelistes kohtuvaidlustes mitmes valdkonnas (sealhulgas intellektuaalomand) ning seega saab Üldkohtu tõlgendus kohaldatava õiguse kohta olema siduv kogu liidus.

B. Kaalutlused, mis põhjendavad käesoleva apellatsioonkaebuse vastuvõetavust

39. Kohtumäärusest, millega võeti apellatsioonkaebus menetlusse,[19] tuleneb, et vaidlustatud kohtuotsusel ei ole mitte ainult võimalik pretsedendi väärtus tulevaste prioriteedinõudeid puudutavate kohtuasjade jaoks, vaid see tõstatab ka olulisi küsimusi liidu välissuhete õiguse ning liidu kohtute ja teiste liidu institutsioonide vahelise horisontaalse pädevuse jaotuse kohta. Sellest tulenevalt leidis Euroopa Kohus, et käesolev apellatsioonkaebus tõstatab olulisi küsimusi seoses liidu õiguse ühtsuse, järjepidevuse „ja“ edasiarendamisega.

40. Minu arvates tõstatab käesolev kohtuasi kaks küsimuste ringi, mis põhjendavad selle apellatsioonkaebuse menetlusse võtmist.

41. Esimene küsimuste ring on seotud liidule siduvate rahvusvaheliste lepingute kohaldatavusega liidu kohtutes. Täpsemini puudutab üks küsimus selliste lepingute vahetu õigusmõju ja tõlgendusliku mõju vahelist suhet. Käesoleval juhul väidab EUIPO, et Üldkohus täitis asjakohastes liidu õigusaktides (määrus nr 6/2002) (mitteeksisteeriva) lünga, omistades Pariisi konventsioonile (mida ta tõlgendas valesti) vahetu õigusmõju. EUIPO arvates ei ole Pariisi konventsioonil liidu õiguskorras vahetut õigusmõju. Samal ajal ei eita EUIPO selle võimalikku tõlgenduslikku mõju. Seega palutakse Euroopa Kohtul selgitada, millal on rahvusvahelisel lepingul vahetu õigusmõju ja kas tal võib vahetu õigusmõju puudumisel olla tõlgenduslik mõju.

42. Veel üks küsimus, mis tekib seoses rahvusvaheliste lepingute kohaldatavusega, puudutab kooskõlalise tõlgendamise piire ja seda, kas need on samad nii siis, kui seda tõlgendusviisi kasutatakse liidu õiguse kooskõlaliseks tõlgendamiseks rahvusvaheliste lepingutega, kui ka siis, kui seda kasutatakse liikmesriigi õiguse kooskõlaliseks tõlgendamiseks liidu õigusega. See küsimus tõstatati EUIPO väidetega, et Üldkohus ületas *contra legem* piiri. Käesolevas kohtuasjas palutakse seega Euroopa Kohtul otsustada, kas liidu õigusnormis lünga tuvastamine on kooskõlalise tõlgendamise meetod.

43. Teine küsimuste ring, mis põhjendab apellatsioonkaebuse vastuvõetavust, on seotud Pariisi konventsiooni tõlgendamisega. EUIPO väidab käesolevas asjas, et Üldkohus tõlgendas seda konventsiooni valesti. Pariisi konventsioonis ei ole ette nähtud varasemal patenditaotlusel

[18] Sarnase järelduse kohta Euroopa Kohtu suhtes seoses ELTL artikli 256 kohase läbivaatamismenetlusega vt Brkan, M., „La procédure de réexamen devant la Cour de justice: vers une efficacité accrue du nouveau règlement de procédure“, teoses Mahieu, S. (toim), *Contentieux de l'Union européenne: Questions choisies*, Larcier, 2014, lk 489. Vt ka Rousselot, R., „La procédure de réexamen en droit de l'Union européenne“, *Cahiers de droit européen*, 2014, lk 535.

[19] Vt 10. detsembri 2021. aasta kohtumäärus EUIPO *vs.* The KaiKai Company Jaeger Wichmann (C-382/21 P, EU:C:2021:1050, punktid 31–34). Vt ka selle kohtumääruse punktid 13–19 EUIPO argumentide kohta.

põhinevat prioriteediõigust hilisemale disainilahenduse taotlusele. Samuti ei sisalda see üldnormi, mille kohaselt prioriteeditähtaeg sõltub varasema õiguse laadist. See tõstatab küsimuse, millest peaks Euroopa Kohus juhinduma Pariisi konventsiooni ja muude rahvusvaheliste lepingute tõlgendamisel.

IV. Analüüs

44. EUIPO, keda toetab komisjon, esitab üheainsa väite, et rikutud on määruse nr 6/2002 artikli 41 lõiget 1. See ainus väide jaguneb kolmeks osaks. Esimese kohaselt tõlgendas Üldkohus määrust nr 6/2002 *contra legem*. Teise kohaselt omistas Üldkohus liidu õiguse vastaselt Pariisi konventsioonile vahetu õigusmõju. Kolmanda kohaselt tõlgendas Üldkohus valesti Pariisi konventsiooni ja patendikoostöölepingut.

45. EUIPO kaks esimest väidet puudutavad Pariisi konventsiooni kohaldatavust liidu kohtutes, mida ma käsitlen osas A. Võtan need argumenteerimisel ette vastupidises järjekorras. Seejärel analüüsin punktis B nimetatud konventsiooni tõlgendamist.

A. Pariisi konventsiooni kohaldatavus liidu kohtutes

46. Kõigepealt tuleb märkida, et õigusnormi saab kohtuasjas kohaldada erineval viisil.[20] Seda saab kasutada teatavate faktiliste olukordade otseseks lahendamiseks, ilma et oleks vaja kohaldada muid eeskirju, või isegi jättes muud eeskirjad kõrvale, kui nad takistavad asjaomase normi kohaldamist. Liidu õiguses nimetatakse seda vahetuks õigusmõjuks. Õigusnormi võib kohaldada ka kaudselt, kui see on näiteks juhiseks mõne muu kohaldatava õigusnormi tõlgendamisel. Liidu õiguses nimetatakse seda kaudseks või tõlgenduslikuks mõjuks. Järgneva arutelu jaoks on oluline mõista, et need kaks viivad sama tulemuseni. Näiteks, kui vaidlus lahendataks vahetult direktiivi alusel, oleks tulemus sama kui siis, kui sama vaidlus lahendataks riigisisese õigusnormi alusel, tõlgendades seda kooskõlas asjaomase direktiiviga.

47. EUIPO ja komisjon väidavad, et Pariisi konventsioonil ei ole vahetut õigusmõju. Kumbki neist ei välista selle tõlgenduslikku mõju, kuid nad leiavad, et käesoleval juhul ei ole see võimalik, kuna see nõuaks määruse nr 6/2002 *contra legem* tõlgendamist. Käesoleva analüüsi esimeses osas pakun välja, et rahvusvaheline leping kas on liidu kohtutes kohaldatav (seda nii otseselt kui ka kaudselt) või siis ei ole (ei otseselt ega kaudselt). Mina olen seisukohal, et Pariisi konventsioon on kohaldatav, mistõttu analüüsin analüüsi teises osas EUIPO tõstatatud küsimust kooskõlalise tõlgendamise piiride kohta.

1. Pariisi konventsiooni vahetu õigusmõju ja tõlgenduslik mõju

48. EUIPO väitel, keda toetab komisjon, rikkus Üldkohus õigusnormi, asendades määruse nr 6/2002 artikli 41 lõike 1 Pariisi konventsiooni (valesti tõlgendatud) sätetega. See kujutab endast Pariisi konventsiooni artikli 4 vahetu õigusmõju tunnustamist, mis on vastuolus Euroopa Kohtu praktikaga. Pariisi konventsiooni vahetu õigusmõju puudumine tuleneb ka selle artiklist 25 ning igal juhul ei ole täidetud vahetu õigusmõju tingimused (tingimusteta ja piisavalt täpsed).

[20] Vt selle kohta kohtujurist Cruz Villalóni ettepanek kohtuasjas Spedition Welter (C-306/12, EU:C:2013:359, punkt 35).

49. KaiKai ei käsitle Pariisi konventsiooni võimalikku vahetut õigusmõju, vaid väidab, et kui Üldkohus täitis määruse nr 6/2002 artikli 41 lõikes 1 leiduva lünga viitega selle konventsiooni artiklile 4, tunnustas ta üksnes Pariisi konventsiooni tõlgenduslikku mõju.

50. Milline mõju võib olla rahvusvahelisel lepingul, näiteks Pariisi konventsioonil, liidu kohtutes?

51. Esiteks saab küsimus, kuidas rahvusvahelist lepingut liidus kohaldada, tekkida vaid siis, kui see leping on osa liidu õiguskorrast. Rahvusvaheline leping on põhimõtteliselt osa liidu õiguskorrast, kui liit on selle osaline.[21] Kui rahvusvaheline leping on saanud liidu õiguskorra osaks, on see liidu institutsioonidele ja liikmesriikidele siduv[22] ning liidu teisese õiguse suhtes esimuslik.[23]

52. Euroopa Liit ei ole Pariisi konventsiooni osaline. Kõik liidu liikmesriigid on konventsiooniosalised, kuid see iseenesest ei tähenda, et Pariisi konventsioon oleks samuti osa liidu õiguskorrast ja liidu institutsioonidele siduv.

53. Küll aga on liit osaline intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepingus (edaspidi „TRIPS-leping“),[24] mis on üks Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) lepingutest. TRIPS-leping ise ei reguleeri prioriteediõigusi. Selle artikli 2 lõikes 1 on aga sätestatud:

„Käesoleva lepingu II, III ja IV jaosse puutuvas peavad liikmed kinni Pariisi konventsiooni (1967) artiklitest 1–12 ja 19.“

54. Seega võib järeldada, et liit peab tunnustama prioriteediõigusi samamoodi, nagu Pariisi konventsioonis neid õigusi tunnustatakse.[25] Seetõttu on liit TRIPS-lepingust tulenevate kohustuste kaudu seotud käesolevas asjas asjakohase Pariisi konventsiooni artikliga 4.[26]

55. See ei lahenda aga ikkagi küsimust, kas selline pool nagu KaiKai saab liidu kohtutes tugineda Pariisi konventsiooni artiklile 4 vahetult või kohaldatava liidu õiguse tõlgendamiseks.

56. See, kas õigusnormil on vahetu õigusmõju, ei sõltu mitte ainult selle selgusest, vaid ka kontekstist, millesse see säte kuulub. Nii on Euroopa Kohus oma väljakujunenud kohtupraktikas leidnud, et direktiivi sättel, isegi kui see on piisavalt täpne ja tingimusteta, ei saa olla vahetut õigusmõju eraõiguslike isikute vahelise vaidluse lahendamiseks.[27]

[21] Seda tunnustas Euroopa Kohus juba 1974. aastal. Vt 30. aprilli 1974. aasta kohtuotsus Haegeman (181/73, EU:C:1974:41, punktid 4 ja 5).

[22] ELTL artikli 216 lõige 2.

[23] Vt nt 3. juuni 2008. aasta kohtuotsus Intertanko jt (C-308/06, EU:C:2008:312, punkt 42).

[24] See leping on esitatud Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) asutamislepingu lisas 1C ja allkirjastatud Marrakechis 15. aprillil 1994 ning heaks kiidetud nõukogu 22. detsembri 1994. aasta otsusega 94/800/EÜ, mis käsitleb Euroopa Ühenduse nimel sõlmitavaid tema pädevusse kuuluvaid küsimusi puudutavaid kokkuleppeid, mis saavutati mitmepoolsete kaubandusläbirääkimiste Uruguay voorus (1986–1994) (EÜT 1994, L 336, lk 1; ELT eriväljaanne 11/21, lk 80).

[25] See erineb liidu kohustusest mitte takistada täitmast kohustusi, mille liikmesriigid kui konventsiooniosalised on Pariisi konventsiooniga endale võtnud. Kohustus „mitte takistada“ tuleneb TRIPS-lepingu artikli 2 lõikest 2, milles on sätestatud, et miski selles lepingus ei vabasta konventsiooniosalisi kohustustest, mis neil võivad olla üksteise suhtes Pariisi konventsiooni põhjal. Euroopa Kohus otsustas, et liidul on selline kohustus mitte takistada liikmesriike täitmast kohustusi seoses teose esitaja, fonogrammitootja ja ringhäälinguorganisatsiooni kaitse Rooma konventsiooniga, mille osalised on liikmesriigid, kuid mitte liit. Euroopa Kohtu otsuse kohaselt tuleneb liidu selline kohustus WIPO esituste ja fonogrammide lepingu, mille osaline liit on, artikli 1 lõikest 1. Vt 15. märtsi 2012. aasta kohtuotsus SCF Consorzio Fonografici (C-135/10, EU:C:2012:140, punkt 50).

[26] Vt analoogia alusel 15. novembri 2012. aasta kohtuotsus Bericap Záródástechnikai (C-180/11, EU:C:2012:717, punkt 70). Sellist arusaama väljendati ka käesolevas asjas tehtud apellatsioonikoja otsuse punktis 15: „ELi suhtes, kes ei ole valitsustevahelise organisatsioonina Pariisi konventsiooni liige, kuid on WTO liige, kohaldatakse vastavalt TRIPS-lepingu artikli 2 lõikele 1 Pariisi konventsiooni artiklit 4.“

[27] Euroopa Kohus tuvastas horisontaalse vahetu õigusmõju põhimõttelise puudumise 26. veebruari 1986. aasta kohtuotsuses Marshall (152/84, EU:C:1986:84, punkt 48) ja 14. juuli 1994. aasta kohtuotsuses Faccini Dori (C-91/92, EU:C:1994:292, punkt 20) ning kinnitas seda seisukohta mitmes hilisemas kohtuotsuses. Vt nt 24. jaanuari 2012. aasta kohtuotsus Dominguez (C-282/10, EU:C:2012:33, punkt 37) ja 18. jaanuari 2022. aasta kohtuotsus Thelen Technopark Berlin (C-261/20, EU:C:2022:33, punkt 32).

57. Sarnasel viisil ei sõltu rahvusvahelise lepingu vahetu õigusmõju mitte ainult nende sätete selgusest, mille eesmärk on anda üksikisikutele õigusi, vaid ka asjaomase lepingu laadist. [28]

58. Põhimõtteliselt ei ole aluslepingutega vastuolus see, kui rahvusvahelistel lepingutel on vahetu õigusmõju. Euroopa Kohus on näiteks tunnustanud mitme assotsiatsioonilepingu vahetut mõju, olenemata sellest, kas nende ülesanne oli valmistada riiki ette tulevaseks liidu liikmeks saamiseks [29] või mitte. [30] Euroopa Kohus on tunnustanud ka muude kahepoolsete lepingute, näiteks Ameerika Ühendriikidega sõlmitud avatud lennunduspiirkonna lepingu [31] ja mitmepoolsete lepingute, näiteks Yaoundé ja Lomé konventsioonide [32] ning Vahemere kaitsmist maismaalt lähtuva saaste eest käsitleva protokolli [33] teatavate sätete vahetut õigusmõju.

59. Seevastu WTO lepingute puhul oli kohtupraktikas nende lepingute olemus ja mitte nende ebaselge sõnastus peamine põhjus, mis põhimõtteliselt välistas nende vahetu õigusmõju. [34]

60. Võttes arvesse WTO süsteemi käsitlevat kohtupraktikat, on Euroopa Kohus põhimõtteliselt välistanud ka TRIPS-lepingu vahetu õigusmõju. [35]

61. Kuna Pariisi konventsiooni teatavad sätted on saanud liidu õiguse osaks ja on liidule siduvad TRIPS-lepingu vahendusel, võib järeldada, et ka sellistel sätetel ei tohiks põhimõtteliselt olla vahetut õigusmõju.

62. WTO lepingute olemus, mida Euroopa Kohus pidas silmas, kui ta põhimõtteliselt välistas nende vahetu õigusmõju, oli seotud nende kohustuste paindlikkuse ja vastastikkusega, mida liit on võtnud teiste lepinguosaliste suhtes. WTO süsteem on paindlik selles mõttes, et selle sätetest võidakse mööda minna, ning ta võimaldab järgneva vaidluse lahendamiseks jõuda läbirääkimiste teel erinevatele lahendustele. [36] See paindlikkus võimaldab liidu poliitilistel institutsioonidel sarnaselt teiste WTO lepingute osalistega valida lahendusi, mis võib Euroopa Kohtu seisukoha põhjal mitte olla kooskõlas WTO nõuetega. Sellise poliitilise manööverdamisruumi lubamiseks leidis Euroopa Kohus, et ta ei peaks kontrollima liidu õigusnormide kehtivust WTO õiguse suhtes. Selle asemel, et väljendada seda valikut kui teatavat tahtlikku enesepiirangut, mille

[28] Vt eelkõige 8. märtsi 2011. aasta kohtuotsus Lesoochranárske zoskupenie (C-240/09, EU:C:2011:125, punkt 45).

[29] Nii on Euroopa Kohus näiteks tunnustanud selliste liidu ja kolmandate riikide vahel sõlmitud assotsiatsioonilepingute sätete vahetut õigusmõju, mis annavad eraõiguslikele isikutele asutamisõiguse, millele nad võivad kohtus tugineda. Vt selle kohta 27. septembri 2001. aasta kohtuotsus Gloszczuk (C-63/99, EU:C:2001:488, punktid 30–38) ja 20. novembri 2001. aasta kohtuotsus Jany jt (C-268/99, EU:C:2001:616, punktid 26 ja 28).

[30] Vt nt 12. aprilli 2005. aasta kohtuotsus Simutenkov (C-265/03, EU:C:2005:213, punktid 20–29) (seoses Venemaaga sõlmitud partnerluslepingu sätetega) ja 24. novembri 2016. aasta kohtuotsus SECIL (C-464/14, EU:C:2016:896, punktid 99–109 ja 131–137) (seoses Tuneesia ja Liibanoniga sõlmitud assotsiatsioonilepingute sätetega).

[31] Vt 21. detsembri 2011. aasta kohtuotsus Air Transport Association of America jt (C-366/10, EU:C:2011:864, punktid 79–84). Sama kohtuotsuse punktides 73–78 tunnistas Euroopa Kohus, et kliimamuutuste raamkonventsiooni Kyoto protokollil võib põhimõtteliselt olla vahetu õigusmõju, kuid eitas tolles asjas asjakohaste sätete vahetut õigusmõju, kuna need ei olnud tingimusteta ja piisavalt täpsed.

[32] Vt 12. detsembri 1995. aasta kohtuotsus Chiquita Italia (C-469/93, EU:C:1995:435, punktid 34 ja 35).

[33] Vt 15. juuli 2004. aasta kohtuotsus Pêcheurs de l'étang de Berre (C-213/03, EU:C:2004:464, punktid 39–47).

[34] Juba 12. detsembri 1972. aasta kohtuotsuses International Fruit Company jt (21/72–24/72, EU:C:1972:115, punktid 18 ja 27) asus Euroopa Kohus seisukohale, et kuigi üldine tolli- ja kaubanduskokkulepe (GATT) on liidu institutsioonidele siduv, on selle sätted oma olemuselt sellised, et neist ei saa isikutele õigusi tuleneda. 23. novembri 1999. aasta kohtuotsuses Portugal *vs.* nõukogu (C-149/96, EU:C:1999:574, punkt 47) leidis Euroopa Kohus, et WTO loomine ei muutnud GATTi ega muude WTO raames sõlmitud lepingute olemust.

[35] Vt nt 14. detsembri 2000. aasta kohtuotsus Dior jt (C-300/98 ja C-392/98, EU:C:2000:688, punkt 44); 25. oktoobri 2007. aasta kohtuotsus Develey *vs.* Siseturu Ühtlustamise Amet (C-238/06 P, EU:C:2007:635, punkt 39) ja 15. märtsi 2012. aasta kohtuotsus SCF Consorzio Fonografici (C-135/10, EU:C:2012:140, punkt 46).

[36] Vt nt GATTi kohta 12. detsembri 1972. aasta kohtuotsus International Fruit Company jt (21/72–24/72, EU:C:1972:115, punkt 21) ja 5. oktoobri 1994. aasta kohtuotsus Saksamaa *vs.* nõukogu (C-280/93, EU:C:1994:367, punktid 106–109). WTO lepingute kohta üldiselt vt 23. novembri 1999. aasta kohtuotsus Portugal *vs.* nõukogu (C-149/96, EU:C:1999:574, punktid 36–42).

eesmärk on austada pädevuste jaotust WTO raames, on Euroopa Kohus kasutanud „vahetu õigusmõju“ kontseptsiooni. Minu arvates ei olnud WTO õiguse vahetu õigusmõju tunnustamisest põhimõttelise keeldumise põhjus mitte tahe jätta üksikisikud ilma võimalusest tugineda kohtus rahvusvahelistele lepingutele, vaid selle eesmärk oli anda liidu institutsioonidele poliitiline manööverdamisruum. [37]

63. Euroopa Kohus on samas teostanud liidu õigusnormide kohtulikku kontrolli WTO õiguse suhtes, kui ta leidis, et liidu seadusandja ei olnud soovinud kasutada WTO süsteemiga jäetud poliitilist paindlikkust. Sellises olukorras ei õõnestaks kohtulik kontroll WTO tasandil vajalikku poliitilist kaalutlusõigust. [38]

64. Sellest tulenevalt võib eristada kahte eri olukorda, millest sõltub WTO õiguse vahetu kohaldatavus. Esimeses olukorras, mida esindavad sellised kohtuasjad nagu Nakajima, [39] leiab Euroopa Kohus, et asjakohased liidu õigusaktid on vastu võetud WTO-l põhineva kohustuse täitmiseks. „Rakendamise eesmärgil“ ei tähenda mitte ainult olukorda, kus WTO kohustus vajab edasist rakendamist, vaid see hõlmab ka olukordi, kus liidu seadusandja otsustas viia oma õigusaktid (olemasolevad või uued) vastavusse oma WTO kohustustega. Teises olukorras, mida esindavad sellised kohtuasjad nagu Rusal Armenal, [40] leiab Euroopa Kohus, et liidu seadusandja võis olla soovinud kehtestada spetsiifilise liidu lahenduse, seda vaatamata oma WTO kohustustele. See ei tähenda, et liidu lahendus ei oleks kooskõlas WTO õigusega, vaid üksnes seda, et see kehtestatakse, püüdmata seda WTO kohustustega kohandada.

65. Need kaks olukorda on üksteist välistavad. Teisisõnu, nagu olen juba mujal märkinud, [41] on kohaldatav kas kohtuotsuse Nakajima või kohtuotsuse Rusal Armenal lahendus.

66. Käesolevas asjas väidab komisjon, et määruse nr 6/2002 artikli 41 lõikest 1 ei saa järeldada, et liidu seadusandja oleks soovinud võtta Pariisi konventsiooni artiklit 4 aluseks liidu standardsetele prioriteeditähtaegadele, millele võib tugineda ühenduse disainilahenduste kohaldamisel. [42] Pigem võttis liit vastu oma lahenduse: ühenduse disainilahenduse taotlemisel võib isik tugineda varasemal disainilahenduse või kasuliku mudeli taotlusel põhinevale prioriteediõigusele kuue kuu jooksul. Seega, nagu väidab EUIPO, välistas liidu seadusandja tahtlikult mis tahes muud liiki varasema taotluse, sealhulgas patenditaotluse. Tema arvates on see lahendus kooskõlas Pariisi konventsiooniga, kuid isegi kui see nii ei oleks, ei oleks see oluline, kuna see väljendab liidu seadusandja selget tahet, ning Euroopa Kohus toimiks teistsugusele lahendusele jõudmisel selle tahte vastu. Teisisõnu oleme kohtuasja Rusal Armenal, mitte kohtuasja Nakajima tüüpi olukorras. Seega ei ole põhjust tunnustada Pariisi konventsiooni vahetut õigusmõju.

67. Ma ei nõustu. Määruse nr 6/2002 artikli 41 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et see väljendab liidu seadusandja tahet viia nimetatud säte kookõlla Pariisi konventsiooni artikliga 4. Esiteks on määruse nr 6/2002 artikli 41 sõnastus Pariisi konventsiooni artikliga 4 peaaegu identne, mida

[37] Vt minu ettepanek kohtuasjas Changmao Biochemical Engineering *vs.* komisjon (C-123/21 P, EU:C:2022:890, punktid 37–43, 56 ja 57). Otsuse tegemine selles kohtuasjas on pooleli.

[38] Vt selle kohta minu ettepanek kohtuasjas Changmao Biochemical Engineering *vs.* komisjon (C-123/21 P, EU:C:2022:890, punktid 46, 59 ja 60).

[39] Vt 7. mai 1991. aasta kohtuotsus Nakajima *vs.* nõukogu (C-69/89, EU:C:1991:186; edaspidi „kohtuasi Nakajima“). Vt ka 22. juuni 1989. aasta kohtuotsus Fediol *vs.* komisjon (70/87, EU:C:1989:254).

[40] Vt 16. juuli 2015. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Rusal Armenal (C-21/14 P, EU:C:2015:494; edaspidi „kohtuasi Rusal Armenal“).

[41] Vt minu ettepanek kohtuasjas Changmao Biochemical Engineering *vs.* komisjon (C-123/21 P, EU:C:2022:890, punkt 64).

[42] Komisjon võrdleb seda määruse nr 6/2002 artikli 25 lõike 1 punktiga g, mis viitab sõnaselgelt Pariisi konventsiooni artiklile 6 *ter*, näidates seega kavatsust seda konventsiooni sätet rakendada.

Euroopa Kohus on tunnustanud.[43] See viitab seadusandja tahtele sõnastada määrus nr 6/2002 kooskõlas nimetatud rahvusvahelise lepinguga.[44] Teiseks näib kasuliku mudeli lisamine disainilahendusele väljendavat liidu seadusandja tahet rakendada Pariisi konventsiooni artikli 4 lõigu E punkti 1. See näib tulenevat ka määruse nr 6/2002 ettevalmistavatest materjalidest, milles komisjon muutis oma esialgset ettepanekut, et viia see kooskõlla Pariisi konventsiooni artikli 4 lõigu E punktiga 1.[45]

68. Eeltoodut silmas pidades olen arvamusel, et käesoleva kohtuasja asjaoludel ei välista TRIPS-lepingu kaudu liidu õigusesse üle võetud Pariisi konventsiooni olemus selle vahetut õigusmõju. Määruse nr 6/2002 artikli 41 lõikega 1 soovis liidu seadusandja viia liidu disainilahendusi käsitlevad õigusnormid prioriteediõiguste olemasolu ja tähtaja osas Pariisi konventsiooniga kooskõlla. Käesolev kohtuasi on seega võrreldav kohtuasjaga Nakajima, mitte kohtuasjaga Rusal Armenal.

69. Ma ei nõustu ka EUIPO ja komisjoni argumentidega, mille kohaselt Pariisi konventsiooni artikli 25 lõike 1 tõttu ei saa sel konventsioonil olla vahetut õigusmõju. Selles sättes „Konventsiooni rakendamine riigisisesel tasandil“ on sätestatud: „Iga riik, kes on käesoleva konventsiooniga ühinenud, kohustub vastavalt oma põhiseadusele võtma meetmed käesoleva konventsiooni rakendamiseks.“ Minu arvates kohustab see säte konventsiooniosalisi lihtsalt tegema seda, mis on nende põhiseaduse kohaselt vajalik. Nende riikide puhul, kelle põhiseaduslik valik oma õiguskorra ja rahvusvahelise õiguse vahelise suhte osas on valdavalt dualistlik, võib see tähendada Pariisi konventsiooni jõustamiseks selle ülevõtmist riigisisesesse õigusse. Ent nagu ma juba selgitasin, ei välista aluslepingud põhimõtteliselt liidule siduvate rahvusvaheliste lepingute vahetut õigusmõju. Kuigi mõned Pariisi konventsiooni sätted võivad tõepoolest nõuda liidu seadusandjalt täiendavaid valikuid, võib neil sätetel, mida saab rakendada ilma täiendavate otsusteta, olla vahetu õigusmõju. Kui seega eeldada, et liidu seadusandja ei soovinud tugineda TRIPS-lepingu paindlikule laadile, vaid ta otsustas viia liidus prioriteediõigusi käsitlevad õigusnormid kooskõlla Pariisi konventsioonis sisalduvate lahendustega, sõltub asjaomaste Pariisi konventsiooni sätete vahetu õigusmõju sellest, kas need vastavad tavapärastele kriteeriumidele, st kas need on piisavalt täpsed ja tingimusteta. Käsitlen Pariisi konventsiooni asjakohaste eeskirjade tõlgendamist käesoleva ettepaneku punktides 94–140.

70. Siinkohal on vaja käsitleda veel üht küsimust. KaiKai väidab, et lünka täites ei omistanud Üldkohus Pariisi konventsioonile vahetut õigusmõju, vaid pigem tõlgenduslikku mõju. Selles suhtes nõustun KaiKaiga. Seega tuleb EUIPO argument – et Üldkohus rikkus õigusnormi, kuna ta omistas (valesti tõlgendatud) Pariisi konventsioonile vahetu õigusmõju – tagasi lükata mitte seetõttu, et sellel konventsioonil ei oleks käesolevas asjas vahetut õigusmõju, vaid seetõttu, et Üldkohus ei kohaldanud konventsiooni vahetult, vaid kasutas seda tõlgendamise eesmärgil.

71. Ehkki EUIPO ei nõustu Pariisi konventsiooni vahetu õigusmõjuga, ei ole ta vastu selle võimalikule tõlgenduslikule mõjule. See tõstatab järgmise küsimuse.

[43] Vt 5. juuli 2018. aasta kohtuotsus Mast-Jägermeister *vs*. EUIPO (C-217/17 P, EU:C:2018:534, punkt 56).

[44] Vt selle kohta 20. jaanuari 2022. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Hubei Xinyegang Special Tube (C-891/19 P, EU:C:2022:38, punktid 30 ja 34), milles Euroopa Kohus leidis, et liidu õigusnormide ja rahvusvahelise lepingu sõnastuse sarnasus viib järelduseni, et liidu seadusandja tahe oli suunatud viimati nimetatu rakendamisele.

[45] Vt komisjoni muudetud ettepanek seoses nõukogu määrusega ühenduse disainilahenduse kohta, KOM(2000) 660 (lõplik), 20. oktoober 2000, seletuskiri, IV jaotis, 2. jagu: „Prioriteet“ („Artikli 43 uus lõige 1a tagab ühenduse disainilahenduste määruse kooskõla Pariisi konventsiooni artikli 4 lõiguga E“).

72. Kui – nagu väidavad EUIPO ja komisjon – oleme kohtuasjaga Rusal Armenal sarnases olukorras ja tuleks eitada Pariisi konventsiooni vahetut õigusmõju, et kaitsta TRIPS-lepinguga liidu institutsioonidele jäetud poliitilist manööverdamisruumi, sealhulgas võimalust kalduda ühenduse disainilahenduste reguleerimisel kõrvale Pariisi konventsiooni nõuetest, siis miks peaks Euroopa Kohus üleüldse püüdma tõlgendada asjaomaseid liidu õigusakte kooskõlas Pariisi konventsiooniga?

73. Nagu ma kõigepealt meelde tuletasin (vt käesoleva ettepaneku punkt 46), on juhul, kui Euroopa Kohus tõlgendab liidu õigusnorme kooskõlas rahvusvahelise lepinguga, tulemus sama kui siis, kui omistada sellele lepingule vahetu õigusmõju. Kui Euroopa Kohus keelduks tunnustamast vahetut õigusmõju, et kaitsta liidu institutsioonide poliitilist manööverdamisruumi rahvusvahelisest kohustusest kõrvale kalduda, räägiks samad põhjused ka kooskõlalisest tõlgendamisest hoidumise poolt.

74. Liikmesriikide kohtutele pandud kooskõlalise tõlgendamise kohustus on kaugeleulatuv kohustus teha kõik võimalik, et saavutada liikmesriigi õiguse tõlgendamise teel liidu õigusega nõutav tulemus.[46] See nõuab mitte ainult liidu õiguse (tavaliselt direktiivi) rakendamiseks vastu võetud riigisiseste sätete, vaid ka muude liikmesriigi õigusnormide, sealhulgas varem olemas olnud normide kooskõlalist tõlgendamist.[47]

75. See tähendab, et liidu õiguse ja rahvusvaheliste lepingute vahelisele suhtele ülekandmise korral kehtiks kooskõlalise tõlgendamise kohustus kõigi liidu õigusnormide suhtes, olenemata sellest, kas need on vastu võetud konkreetselt rahvusvahelise kohustuse täitmiseks või mitte. Teisisõnu oleksid liidu kohtud kohustatud tõlgendama liidu õigusakte kooskõlas rahvusvahelise lepinguga mitte ainult kohtuasja Nakajima tüüpi olukorras, vaid ka kohtuasja Rusal Armenal tüüpi olukorras. Kui niisugune kohustus – teha kõik võimalik, et omistada liidu normidele sama tähendus, mis on ette nähtud rahvusvahelises lepingus – oleks liidu kohtutele pandud vaatamata vahetu õigusmõju põhimõttelisele välistamisele, oleks see vastuolus kõnealuse välistuse eesmärgiga.

76. Käesoleval juhul kohaldatuna – kui Pariisi konventsiooni vahetu õigusmõju välistamise põhjus on võimaldada liidu seadusandjal jätta varasem patenditaotlus hilisemale ühenduse disainilahendusele prioriteediõiguse taotlemise alusena kõrvale – ei ole mõttekas nõuda, et Euroopa Kohus tõlgendaks siiski määrust nr 6/2002, et saavutada selline tulemus.

77. Seega, kui Euroopa Kohus ei nõustu minu hinnanguga, et Pariisi konventsioonil võib käesolevas asjas olla vahetu õigusmõju, kuna liidu seadusandja ei soovinud määrust nr 6/2002 selle konventsiooniga kooskõlla viia, vaid kehtestas spetsiifilise liidu lahenduse (mis võib, aga ei pruugi olla Pariisi konventsiooniga kooskõlas), peaks ta otsustama, et Üldkohus rikkus õigusnormi juba sellega, et ta püüdis leida kooskõlalist tõlgendust. Minu arvates on kohtuasja Rusal Armenal tüüpi olukorra puhul välistatud nii vahetu õigusmõju kui ka kooskõlalise tõlgendamise kohustus. Lünga otsimine liidu õigusaktides, et täita see Pariisi konventsioonile vastava lahenduse abil, peaks olema sellisel juhul välistatud. Nagu ma järgmises jaotises selgitan,

[46] Vt nt 5. oktoobri 2004. aasta kohtuotsus Pfeiffer jt (C-397/01–C-403/01, EU:C:2004:584, punkt 119); 24. jaanuari 2012. aasta kohtuotsus Dominguez (C-282/10, EU:C:2012:33, punkt 27) ja 6. novembri 2018. aasta kohtuotsus Max-Planck-Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaften (C-684/16, EU:C:2018:874, punkt 59).

[47] Vt nt 13. novembri 1990. aasta kohtuotsus Marleasing (C-106/89, EU:C:1990:395, punkt 8) ja 10. märtsi 2011. aasta kohtuotsus Deutsche Lufthansa (C-109/09, EU:C:2011:129, punkt 52).

on kooskõlaline tõlgendamine spetsiifiline tõlgendusmeetod, mis nõuab loovust, et saavutada lähtenormiga (käesoleval juhul Pariisi konventsiooni artikkel 4) nõutav tulemus. Seetõttu tuleks seda kasutada ainult kohtuasja Nakajima tüüpi olukorras.

78. See viib mind EUIPO järgmise väiteni, mille kohaselt ületas Üldkohus kooskõlalise tõlgendamise piire.

2. Kooskõlalise tõlgendamise kohustuse piirid

79. EUIPO väidab, et Üldkohus tõlgendas määruse nr 6/2002 artikli 41 lõiget 1 *contra legem*. Ta lisas selle sätte sõnastusse mõisted „patent“ ja „12-kuuline“, samas kui selle ühemõtteline sõnastus lubab ainult disainilahendusi ja kasulikke mudeleid ning kuuekuulist prioriteeditähtaega.

80. KaiKai vaidleb vastu sellele, et määruse nr 6/2002 artikli 41 lõige 1 on ammendav. Tema arvates leidis Üldkohus õigesti, et selles esineb lünk, mis tuleb täita, ja et see säte ei sisalda konkreetset eeskirja patenditaotlusel põhineva prioriteeditähtaja kohta. Seetõttu rõhutas KaiKai kohtuistungil, et käesoleval juhul ei ole antud tõlgendus *contra legem*, kuna määruse nr 6/2002 artikli 41 lõike 1 sõnastuses ei ole välistatud, et muud liiki intellektuaalomandi õigusi võib kasutada prioriteediõiguse alusena.

81. Alustades kohtuotsusest Pupino,[48] on Euroopa Kohus siseasjade kontekstis nõustunud, et liikmesriigi kohtute kohustuse suhtes leida liidu õigusega kooskõlas olev lahendus kehtib *contra legem* piirang. Euroopa Kohus ei ole selle piirangu tähendust veel selgitanud. EUIPO näib seda mõistvat nii, et kohtud ei saa minna vastuollu selge ja ühemõttelise sõnastusega.[49]

82. Sellega seoses väidab EUIPO, et liidu seadusandja on ammendavalt ja selgesti reguleerinud olukordi, kus järgneva ühenduse disainilahenduse taotluse puhul võib nõuda prioriteediõigust, patenditaotlused nende hulka ei kuulu.[50] Selles sättes ei ole õiguslünka. Asudes seisukohale, et selline õiguslünk eksisteerib, tõlgendas Üldkohus määruse nr 6/2002 artikli 41 lõiget 1 *contra legem*.

83. See, kas taolise lünga tuvastamine on või ei ole *contra legem*, sõltub minu arvates tõlgenduslikust kontekstist, milles kohus tegutseb. Kui TRIPS-lepingu kaudu liidule siduvat Pariisi konventsiooni ei eksisteeriks või see ei puutuks asjasse,[51] ei oleks Üldkohtul mingit põhjust asuda seisukohale, et eksisteerib õiguslünk. Õiguslünga leidmine võib aga olla lahendus, kui kontekstiks on tõlgendamine kooskõlas Pariisi konventsiooniga. Kooskõlalise tõlgendamise eesmärk ei ole mitte ainult sätte tähenduse valimine, vaid ka konkreetse lahenduse leidmine, mis vastab lähtenormi nõuetele.

[48] Vt 16. juuni 2005. aasta kohtuotsus (C-105/03, EU:C:2005:386, punkt 47). Vt ka nt 1. augusti 2022. aasta kohtuotsus Sea Watch (C-14/21 ja C-15/21, EU:C:2022:604, punkt 84) ja 27. aprilli 2023. aasta kohtuotsus M.D. (Ungarisse sisenemise keeld) (C-528/21, EU:C:2023:341, punkt 99).

[49] Sellega seoses viitab EUIPO 8. detsembri 2005. aasta kohtuotsusele EKP *vs.* Saksamaa (C-220/03, EU:C:2005:748, punkt 31) ja 28. veebruari 2008. aasta kohtuotsusele Carboni e derivati (C-263/06, EU:C:2008:128, punkt 48).

[50] Seda seisukohta väljendab ka EUIPO 31. märtsi 2023. aasta ühenduse registreeritud disainilahenduste kontrollimise suuniste (edaspidi „EUIPO suunised“) punkt 6.2.1.1, nagu see oli 1. oktoobri 2018. aasta redaktsioonis: „Varasemale patenditaotlusele tuginev prioriteedinõue lükatakse põhimõtteliselt tagasi. […]“.

[51] Minu arvates ei ole Pariisi konventsioon tõepoolest tõlgendamisel asjakohane, kui on põhjust välistada selle vahetu õigusmõju.

84. Tuginedes määruse nr 6/2002 artikli 41 lõike 1 sõnastusele, väidab EUIPO, et patenditaotlused on selle sätte kohaselt prioriteediõiguse õiguspärase alusena selgesti ja ühemõtteliselt välistatud. Kas see on tõesti nii? Nimelt, nagu väidab KaiKai, ei ole ühtegi määruse nr 6/2002 sätet, mis patenditaotluse sõnaselgelt välistaks. Samamoodi nagu ilu on vaataja silmades, on siin ebaselguse määr tõlgendaja silmades.

85. Määruse nr 6/2002 artikli 41 lõige 1 hõlmab nimelt sõnaselgelt ainult kahte liiki varasemaid taotlusi: i) disainilahenduste ja ii) kasulike mudelite omi. Eraldi võetuna ei ole alust arvata, et liidu seadusandja „on unustanud" reguleerida varasemaid patenditaotlusi.

86. Kui aga asetada määrus nr 6/2002 TRIPS-lepinguga heaks kiidetud Pariisi konventsioonist tulenevate liidu kohustuste konteksti ning seda konventsiooni tõlgendada nii, et see nõuab võimalust kasutada disainilahenduse taotluse puhul prioriteediõigust varasema patenditaotluse alusel, tõlgendus muutub. Patentide mainimata jätmine näib sellises kontekstis olevat liidu seadusandja tegematajätmine. Kooskõlalise tõlgendamise raames on kohus kohustatud korrigeerima seadusandja võimalikud tähelepanematused. Seega võis Üldkohus tuvastada õiguslünga, võttes aluseks Pariisi konventsioonis väidetavalt sisalduva nõude lubada sellist paari, mis koosneb varasemast patendist ja hilisemast disainilahendusest. Lünkade tuvastamine on minu arvates kooskõlalise tõlgendamise kontekstis vastuvõetav tehnika.

87. Vähemalt nii näib see olevat riigisisestes küsimustes, mis puudutavad riigisisese õiguse tõlgendamist kooskõlas liidu õigusega. Nagu ma juba selgitasin (vt käesoleva ettepaneku punkt 74), on liikmesriigi kohtutele sellistes riigisisestes küsimustes pandud kooskõlalise tõlgendamise kohustus kaugeleulatuv. Selles kontekstis ei ole Euroopa Kohus kuigi lihtsasti nõustunud liikmesriigi kohtute seisukohaga, et riigisisese õiguse teistsugune tõlgendamine oleks *contra legem*. Euroopa Kohus on nõudnud, et liikmesriigi kohtunikud oleksid soovitud eesmärgi saavutamiseks loomingulisemad kui riigisiseses praktikas[52] ning kalduksid isegi kõrvale asjaomast riigisisest õigusnormi tõlgendavast väljakujunenud kohtupraktikast.[53] Nõutav loovus hõlmab lünkade tuvastamist.[54]

88. Kas aga liidu kohtud peaksid kasutama samal tasemel loovust, kui nad tõlgendavad liidu õigusakte kooskõlas liidu rahvusvaheliste kohustustega?

89. Euroopa Kohus on põhjendanud kooskõlalise tõlgendamise kohustust siseasjade küsimustes järgmiselt. Liikmesriikide kohtutele kehtib praegu ELL artikli 4 lõikes 3 väljendatud lojaalsuskohustus, millele viidatakse kui lojaalse koostöö kohustuse põhimõttele.[55] Liikmesriigi kohtud on seega kohustatud saavutama liidu õigusega nõutud tulemused oma pädevuse raames, milleks on õiguse tõlgendamine. Lisaks tuleks sama lojaalsuskohustuse tõttu eeldada, et liikmesriik ei ole kavatsenud oma seadusandlikus pädevuses tegutsedes liidu õigust rikkuda. Sellest võib järeldada, et kui ei ole sõnaselgelt sätestatud teisiti, on kõik liidu õigusaktist

[52] Vt märkimisväärse näitena selle kohta 24. jaanuari 2012. aasta kohtuotsus Dominguez (C-282/10, EU:C:2012:33, punktid 25–31).

[53] Vt nt 17. aprilli 2018. aasta kohtuotsus Egenberger (C-414/16, EU:C:2018:257, punkt 72) ja 5. septembri 2019. aasta kohtuotsus Pohotovosť (C-331/18, EU:C:2019:665, punkt 56).

[54] See on ainus viis, kuidas ma oskan selgitada olukorda kohtuasjas Marleasing. Vt selle kohta lahendus, mille pakkus välja kohtujurist van Gerven oma ettepanekus kohtuasjas Marleasing (C-106/89, EU:C:1990:310, punkt 10).

[55] Ajal, mil Euroopa Kohus viitas esimest korda sellele kooskõlalise tõlgendamise kohustuse põhjendamise kohustusele, oli asjakohane säte EMÜ asutamislepingu artikkel 5 (vt 10. aprilli 1984. aasta kohtuotsus von Colson ja Kamann (14/83, EU:C:1984:153, punkt 26); vt ka 14. juuli 1994. aasta kohtuotsus Faccini Dori (C-91/92, EU:C:1994:292, punkt 26)).

varasemad ja hilisemad riigisisesed õigusnormid liidu õigusega kooskõlas.[56] Liikmesriigi kohtute jaoks tähendab see, et riigisisest õigust kooskõlas liidu õigusega tõlgendades ei lähe nad vastuollu seadusandja tahtega.

90. Isegi kui ELTL artikli 216 lõike 2 või rahvusvahelise *pacta sunt servanda* põhimõtte kohaselt on liit seotud oma rahvusvaheliste kohustustega, ei põhine see samal konstitutsioonilisel lojaalsuskohustusel,[57] mis liikmesriikidel on ELL artikli 4 lõike 3 kohaselt. Eeldus, et liidu seadusandja ei kavatsenud rikkuda liidu rahvusvahelisi kohustusi, ei saa olla sama kindel kui sama eeldus siseasjade küsimustes.

91. See võib õigustada seisukohta, et kohustus tõlgendada liidu õigust kooskõlas rahvusvaheliste lepingutega ei ole nii kaugeleulatuv. Seega võib lünga tuvastamist kui liidu õiguse rahvusvaheliste lepingutega kooskõlalise tõlgendamise meetodit kergemini kvalifitseerida *contra legem* tõlgenduseks, kui puuduvad selged tõendid liidu seadusandja tahte kohta järgida liidu rahvusvahelisi kohustusi. Igal juhul on *contra legem* piirang kooskõlalisele tõlgendamisele ka ise igal konkreetsel juhul tõlgendamise küsimus.

92. Võttes arvesse asjaolu, et liidu seadusandja valis ühenduse disainilahenduste taotlustega seotud prioriteediõiguste reguleerimisel Pariisi konventsiooni sõnastusega peaaegu identse sõnastuse, ja isegi kui ta ei väljendanud sõnaselgelt oma kavatsust järgida määruses nr 6/2002 läbivalt selle konventsiooni prioriteetsuse eeskirju, olen ma seisukohal, nagu juba selgitatud (vt käesoleva ettepaneku punkt 68), et käesoleva kohtuasja võib kvalifitseerida kohtuasja Nakajima tüüpi olukorraks. Sel põhjusel oleks määruses nr 6/2002 lünga tuvastamine põhjendatud ning tegemist ei oleks *contra legem* tõlgendusega, kui Pariisi konventsioonis oleks tõepoolest selgesti nõutud 12-kuuline prioriteeditähtaeg. Seetõttu ei eksinud Üldkohus, kui ta soovis leida võimalust tõlgendada määrust 6/2002 kooskõlas Pariisi konventsiooniga.

93. Olen siiski arvamusel, et Pariisi konventsioon ei sisalda sellist 12-kuulise prioriteeditähtaja nõuet, rääkimata selgest normist, ning seetõttu tõlgendas Üldkohus seda konventsiooni valesti. See viib mind ettepaneku viimase osa juurde.

B. Pariisi konventsiooni tõlgendamine

94. Pariisi konventsiooni tõlgendamisel on kaks peamist küsimust, mille suhtes pooled on eriarvamusel.

95. Esiteks väidab EUIPO, keda toetab komisjon, et Üldkohus eksis, kui ta leidis, et Pariisi konventsioon lubab hilisema disainilahenduse taotluse alusena varasemat patenditaotlust. KaiKai väidab, et Üldkohus tõlgendas konventsiooni õigesti.

96. Teiseks väidab EUIPO, et Üldkohus leidis ekslikult, et Pariisi konventsiooniga kehtestatakse üldnorm, mille kohaselt prioriteeditähtaja pikkuse määrab kindlaks varasema õiguse laad ja millest Pariisi konventsiooni artikli 4 lõigu E punkt 1 on erand. Seetõttu leiab EUIPO, et Üldkohus eksis, kui ta leidis, et KaiKail oli õigus 12-kuulisele prioriteeditähtajale. KaiKai kaitseb Üldkohtu tõlgendust.

[56] Juhul kui liikmesriik ei ole direktiivi üle võtnud, võivad riigisisesed kohtud järeldada, et seadusandja oli seisukohal, et selle riigi kehtivad õigusnormid juba vastavad direktiivist tulenevale õiguslikule kohustusele.

[57] Vt selle kohta Temple Lang, J., „Community Constitutional Law: Article 5 EEC Treaty“, *Common Market Law Review*, 27. kd, 1990, lk 645, ja Temple Lang, J., „The duties of cooperation of national authorities and Courts under Article 10 EC: two more reflections“, *European Law Review*, 26. kd, 2001, lk 84.

97. Minu arvates leidis Üldkohus õigesti, et Pariisi konventsioon võimaldab esitada prioriteedinõude, mis põhineb varasemast patenditaotlusest ja hilisemast disainilahenduse taotlusest koosneval paaril. Üldkohus rikkus siiski õigusnormi, kui ta tunnustas 12-kuulist prioriteeditähtaega olukorras, kus ühenduse disainilahenduse prioriteedinõude aluseks esitatakse varasem patenditaotlus.

98. Enne selgitamist, mis põhjustel ma Pariisi konventsiooni selliselt tõlgendan, käsitlen lühidalt meetodeid, mida Euroopa Kohus peaks kasutama sellise rahvusvahelise lepingu nagu Pariisi konventsiooni tõlgendamisel.

1. Rahvusvahelise lepingu tõlgendamise meetodid

99. Rahvusvahelises õiguses, sealhulgas WTO õiguses – vaatamata selle vaidluste lahendamise mehhanismi olemasolule –, puudub rahvusvaheliste lepingute sätteid tõlgendama volitatud kohtuorgan, kelle otsused oleksid siduvad kõigi teiste isikute suhtes. Erinevalt liidu õiguskorrast puudub rahvusvahelises õiguses seega mehhanism, mis tagaks selle ühetaolise tõlgendamise.

100. Üks vahend rahvusvaheliste lepingute erisuguse tõlgendamise probleemi leevendamiseks on rahvusvaheliste lepingute õiguse Viini konventsioonis (edaspidi „Viini konventsioon"),[58] mis sisaldab rahvusvaheliste lepingute tõlgendamise eeskirju. Ehkki liit ei ole kõnealuse konventsiooni osaline, kujutavad selle normid endast rahvusvahelise tavaõiguse kodifikatsiooni[59] ja liit peaks neid rahvusvaheliste lepingute tõlgendamisel kohaldama.[60]

101. Viini konventsiooni artikli 31 lõikes 1 on sätestatud järgmine tõlgendamise üldnorm: „Lepingut tõlgendatakse heas usus, andes lepingus kasutatud mõistetele konteksti arvestades tavatähenduse ning lähtudes lepingu mõttest ja eesmärgist." Konventsiooni artikli 31 lõigetes 2–4 on esitatud täiendavad selgitused ja konventsiooni artiklis 32 on sätestatud mõned täiendavad tõlgendamiseeskirjad.

102. Minu arvates ei erine Viini konventsioonis sätestatud tõlgendamiseeskirjad kuigivõrd Euroopa Kohtu kasutatavatest tavapärastest tõlgendusmeetoditest. Seega peaks Euroopa Kohus Pariisi konventsiooni tõlgendamisel arvesse võtma selle sõnastust, konteksti ja eesmärki, milleks see konventsioon algul vastu võeti. Lähtepunktiks peaks aga olema selle rahvusvahelise lepingu enda sõnastus, kontekst ja eesmärk, mitte see, kuidas liit on seda rakendanud. Seega, isegi kui liidu seadusandja mõistis Pariisi konventsiooni *bona fide* nii, et see ei luba paari, mis koosneb varasemast patendist ja hilisemast disainilahendusest, ning see oli põhjus, miks ta otsustas lubada ühenduse disainilahenduste prioriteedi alusena ainult varasemaid disainilahendusi ja kasulikke mudeleid, ei tähenda see, et selline arusaam Pariisi konventsioonist oleks õige.[61]

103. Seda silmas pidades asun analüüsima kaht vaidlusalust küsimust.

[58] Alla kirjutatud Viinis 23. mail 1969 (*United Nations Treaty Series*, 1155. kd, lk 331).

[59] Vt selle kohta ÜRO Peaassamblee 20. detsembri 2018. aasta resolutsioon A/RES/73/202 „Subsequent agreements and subsequent practice in relation to the interpretation of treaties", 2. järelduse punkt 1, mille kohaselt kohaldatakse rahvusvahelise tavaõigusena ka Viini konventsiooni artikleid 31 ja 32.

[60] Vt nt 25. veebruari 2010. aasta kohtuotsus Brita (C-386/08, EU:C:2010:91, punktid 42 ja 43) ning 14. juuli 2022. aasta kohtuotsus ÖBB-Infrastruktur Aktiengesellschaft (C-500/20, EU:C:2022:563, punkt 56).

[61] Teistes õigussüsteemides, näiteks Saksamaal, Šveitsis ja Ameerika Ühendriikides, kasutatakse teistsugust lähenemisviisi. Vt selle kohta Hartwig, H., „Claiming priority under the Community Design Scheme", Hartwig, H. (toim), *Research Handbook on Design Law*, Edward Elgar, 2021, lk 250, eelkõige lk 253–255.

2. Varasem patenditaotlus kui hilisema disainilahenduse taotluse prioriteetsuse alus

a) Sissejuhatavad märkused

104. Intellektuaalomandi kaitse on territoriaalne, mis tähendab, et see kehtib ainult seda kaitset andva riigi (või piirkonna) territooriumil. Selliste intellektuaalomandi õiguste liikide puhul, mida tuleb kaitse saamiseks registreerida, näiteks patendid, kasulikud mudelid ja disainilahendused, tähendab see, et kaitse kehtib üksnes territooriumil, millele selle heaks kiitnud registreerimisasutuse pädevus laieneb.

105. Isik, kes soovib kaitsta oma leiutist, disainilahendust või kaubamärki, mille all toodet müüakse, peab taotlema sellist kaitset igas vastavas riigis või piirkonnas. Selleks et leevendada intellektuaalomandi kaitse territoriaalsusest tulenevaid probleeme, kehtestati Pariisi konventsiooniga prioriteediõiguste süsteem. See ei kaota vajadust taotleda kaitset igal soovitud territooriumil eraldi, vaid „annab ajapikendust“ sellise kaitse taotlemiseks, enne kui potentsiaalsed konkurendid saavad seda teha. Kõnealune tähtaeg, mida nimetatakse prioriteeditähtajaks, võib olla kuus või 12 kuud ja seda hakatakse arvestama alates esimese taotluse nõuetekohase esitamise ajast.

106. Lisaks territoriaalsusele esineb intellektuaalomandi kaitsega seoses veel üks probleem, mis tuleneb erinevustest intellektuaalomandi õiguste liikides. Riigid määratlevad erinevalt, mida mõistetakse teatavat liiki intellektuaalomandi õigusena, ning kõik nad ei näe ette sama liiki intellektuaalomandi õigusi. Nii tunnustavad kasulikke mudeleid intellektuaalomandi õiguse eraldi vormina 11 liidu liikmesriiki.[62] Lisaks nimetatakse sarnaseid intellektuaalomandi õigusi sageli eri moodi. Näiteks Euroopas tavaliselt disainilahenduseks nimetatavale kaitsetüübile kõige lähedasem nähtus kannab Ameerika Ühendriikides nime disainilahenduse patent.[63] Isegi mõiste „ühenduse disainilahendus“ ei ole liidu tasandil ühtne. Nii kasutatakse määruse nr 6/2002 ingliskeelses versioonis terminit „Community designs“, prantsuskeelne versioon aga „dessins ou modèles communautaires“.[64]

b) Taotlus patendikoostöölepingu alusel

107. Patendikoostöölepingus, mille alusel KaiKai esitas EUIPO-le taotluse käesolevas asjas prioriteediõigust tunnustada, on lähtutud rahvusvahelisest eesmärgist muuta leiutajate elu lihtsamaks.

[62] Nende liikmesriikide hulka kuuluvad Tšehhi Vabariik, Taani, Saksamaa, Hispaania, Itaalia, Ungari, Austria, Poola, Portugal, Slovakkia ja Soome. Vt käesoleva ettepaneku 50. joonealuses märkuses viidatud EUIPO suunised, punkt 6.2.1.1.

[63] USA patendi- ja kaubamärgiameti patenditaotluste läbivaatamise käsiraamatus, 9. väljaanne (veebruar 2023), jaotises 1502.01 „Disainilahenduse patendi ja kasuliku mudeli patendi erinevus“ märgitakse: „Üldiselt kaitseb „kasuliku mudeli patent“ toote kasutamist ja toimimist (35 U.S.C. 101), samas kui „disainilahenduse patent“ kaitseb toote välimust (35 U.S.C. 171). Tootele võib anda nii disainilahenduse kui ka kasuliku mudeli patendi, kui uudsus seisneb nii kasulikkuses kui ka välimuses. Kuigi kasuliku mudeli ja disainilahenduse patendid pakuvad õiguslikult eraldiseisvat kaitset, ei pruugi toote kasulikkus ja väliskujundus olla hõlpsasti lahutatav. Tootel võivad olla nii funktsionaalsed kui ka välimuse eriomadused.“ Vt selle kohta ka Schickl, S., „Protection of Industrial Design in the United States and in the EU: Different Concepts or Different Labels?“, *The Journal of World Intellectual Property*, 16. kd, 2013, lk 15.

[64] Lisaks kasutatakse näiteks horvaadikeelses versioonis ainult terminit „disain“ („dizajn Zajednice“) ja sloveenikeelses versioonis ainult terminit „mudel“ („model Skupnosti“). Saksakeelses versioonis kasutatakse samuti ainult ühte sõna („das Gemeinschaftsgeschmacksmuster“), hispaania- ja itaaliakeelses versioonis viidatakse aga „disainilahendustele ja mudelitele“ („dibujos y modelos comunitarios“ ja „disegni e modelli comunitari“).

108. Patendikoostööleping on 1970. aastal sõlmitud rahvusvaheline leping, mis jõustus 1978. aastal. Praeguseks on selle allkirjastanud 157 riiki, sealhulgas kõik 27 liidu liikmesriiki, kuid mitte Euroopa Liit. Tegemist on Pariisi konventsiooni kohaldamisalasse kuuluva erikokkuleppega, mida haldab Ülemaailmne Intellektuaalse Omandi Organisatsioon. Patendikoostööleping näeb ette „rahvusvahelise taotluse" esitamise leiutiste kaitseks.[65] Kui selline rahvusvaheline taotlus on esitatud, võib seda käsitada patendi, kasuliku mudeli ja selliste muud liiki leiutiste nagu autoritunnistused ja kasulikkuse tunnistused kaitse taotlusena.[66] Pärast rahvusvahelist etappi, mis ei saa viia kaitse andmiseni, peab rahvusvahelise taotluse esitanud isik algatama rahvusliku etapi, mille raames ta taotleb sobivat kaitsevormi igas riigis või piirkonnas eraldi. Rahvusvahelise taotluse eesmärk on muu hulgas määrata kindlaks esitamiskuupäev, mis on aluseks prioriteediõigustele.

109. EUIPO väidab, et Üldkohtu ekslik arutluskäik algab sellest, et ta kasutab mõistet „rahvusvaheline patenditaotlus", mida õiguslikult ei eksisteeri. KaiKai esitas rahvusvahelise taotluse patendikoostöölepingu tähenduses, mitte rahvusvahelise patenditaotluse. Nagu eespool selgitatud, võib sellist rahvusvahelist taotlust käsitada kas patendi või kasuliku mudeli taotlusena, kuid kuni selle suhtes otsuse tegemiseni rahvusliku taotluse esitamise näol on rahvusvaheline taotlus kvantolekus, nii et see on samal ajal nii patenditaotlus kui ka kasuliku mudeli taotlus.

110. Minu arvates soovis Üldkohus sõnadega „rahvusvaheline patenditaotlus" rõhutada, et KaiKai taotlust võib käsitada patenditaotlusena, isegi kui see võib olla ka kasuliku mudeli taotlus. Just sel põhjusel järeldas Üldkohus, et KaiKail on 12-kuuline prioriteeditähtaeg. Pöördudes tagasi kvantfüüsika terminoloogia juurde, kui Üldkohtu käsitluses toimus KaiKai rahvusvahelise taotluse kvantoleku „kollaps" patenditaotluseks, siis EUIPO menetluses leidis aset selle „kollaps" kasuliku mudeli taotluseks. Samamoodi oleks EUIPO võinud nimetada seda „rahvusvahelise kasuliku mudeli taotluseks". Seega ei ole asjakohane EUIPO väide, et Üldkohus kasutas olematut terminit.

c) Põhjused, miks tõlgendada Pariisi konventsiooni nii, et see lubab paari, mis koosneb varasemast patendist ja hilisemast disainilahendusest

111. Pariisi konventsioonis ei ole sõnaselgelt ette nähtud võimalust võtta hilisema disainilahenduse taotluse puhul prioriteediõiguse aluseks varasem patenditaotlus. Samas ei ole seda võimalust välistatud.

112. Pariisi konventsiooni artikli 4 lõigu A punkti 1 sõnastuses on loetletud erinevad võimalikud esmased taotlused („patendi-, kasuliku mudeli, tööstusnäidise- või kaubamärgitaotlus") ning seejärel sätestatud, et hilisema taotluse esitamisel teistes riikides on isikul prioriteediõigus, täpsustamata taotluse liiki. Selle põhjal on võimalik järeldada, et mis tahes eelloetletud esmane taotlus võib olla prioriteediõiguste alus mis tahes hilisema taotluse esitamisel.

113. Pariisi konventsiooni artikli 4 lõigu A punkti 1 sõnastus ei ole seega määrav. Pariisi konventsiooni kontekst, mis hõlmab intellektuaalomandi õiguste vormide mitmekesisust kogu maailmas, toetab tõlgendust, mis ei omista intellektuaalomandi õiguse vormile ega nimetusele otsustavat rolli.

[65] Vt patendikoostöölepingu artikli 2 punkt vii ja artikli 3 lõige 1.

[66] Vt patendikoostöölepingu artikli 2 punkt i. Patendikoostöölepingu artikli 2 punktis ii on lisaks täpsustatud, et viide „patendile" võib tähendada viidet kõnealuse artikli 2 punktis i loetletud leiutise kaitse mis tahes vormile.

114. EUIPO väidab, et Üldkohus tõlgendas valesti Pariisi konventsiooni üldnormi kaitse eseme samasuse kohta. EUIPO sõnul annab iga tööstusomandi õiguse liik prioriteediõiguse ainult sama liiki õigusele, näiteks patent patendile, disainilahendus disainilahendusele või kasulik mudel kasulikule mudelile.[67] Seega, kui ei ole sõnaselgelt sätestatud teisiti, võib hilisemale ühenduse disainilahendusele anda prioriteediõiguse ainult varasem disainilahendus ning patent sellele eeskirjale ei vasta.

115. Minu arvates saab eseme samasuse eeskirja mõista formaalselt või sisuliselt. Käesolevas apellatsioonkaebuses näib UIPO kasutavat seda formaalselt, kuna ta rõhutab varasema ja hilisema taotluse vormi samasust.[68]

116. Pariisi konventsiooni juhend näib siiski silmas pidavat sisulist arusaama eseme samasuse eeskirjast. Pariisi konventsiooni artikli 4 lõigu E punkti 1 kohta on selles juhendis täpsustatud, et „[h]arva juhtub, et tööstusdisainilahendus ja kasulik mudel puudutavad *sama eset*, sest esimene puudutab põhimõtteliselt tööstustoote kujunduslikke aspekte, teine aga selle tehnilist uudsust“.[69] See viide samale esemele näib tähendavat uudse idee sisu, mille kaitset taotletakse, mitte aga idee vormi, mis sellele antakse.

117. Minu meelest eeldab Pariisi konventsiooni eesmärk, milleks on territoriaalsuse põhimõtte leevendamine prioriteediõiguste kehtestamisega, samuti sisulist, mitte formaalset arusaama eseme samasuse eeskirjast.

118. Väidetavalt ajendas just selle mõistmine, et tööstusomandi õiguste eri vormide kaitse esemed võivad sisuliselt kattuda, 1925. aastal tegema Pariisi konventsiooni muudatusi, millega lisati artikli 4 lõigu E punkt 1, lubades selles sõnaselgelt paari, mis koosneb varasemast kasulikust mudelist ja hilisemast disainilahendusest.

119. Kui kasulik mudel ja disainilahendus võivad sisuliselt kattuda, võib kattuvus esineda ka patendi ja disainilahenduse vahel. Liidu institutsioonide dokumentide kohaselt on kasulik mudel registreeritud õigus, mis annab nagu patent tehnilisele leiutisele ainuõiguse; see sarnaneb patendiga, sest leiutis peab olema uus, kuigi sageli ei ole nõutav uudsus nii suur kui patentide puhul. Erinevalt patentidest registreeritakse kasulikke mudeleid ilma eelneva uudsuse ja leiutustaseme kindlakstegemise etapita. See tähendab, et kaitset on võimalik saada kiiremini ja

[67] EUIPO põhjendab oma väidet eseme samasuse üldnormi olemasolu kohta Pariisi konventsiooni artikli 4 lõigu C punktiga 4. Sellega seoses tuleb märkida, et kuigi selles sättes on kasutatud väljendit „sama ese“, ei sisalda see üldnormi, vaid lahendab prioriteeditähtaja alguse kindlaksmääramiseks konkreetse olukorra, kus on kaks varasemat taotlust, millest esimene võeti tagasi, millest loobuti või millest keelduti. Vt Bodenhausen, G. H. C., *Guide to the Application of the Paris Convention for the Protection of Industrial Property as revised at Stockholm in 1967*, United International Bureaux for the Protection of Intellectual Property, 1968, kättesaadav aadressil: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/intproperty/611/wipo_pub_611.pdf (edaspidi „Pariisi konventsiooni juhend“), artikli 4 lõigu C punkt 4, märkus b.

[68] Sellega seoses soovin märkida, et EUIPO suunised näivad tunnustavat eseme samasuse eeskirja nii formaalses kui ka sisulises mõttes. Formaalses mõttes nõuavad nad, et varasem taotlus peab puudutama disainilahendust või kasulikku mudelit. Sisulises mõttes on nendes nõutud, et ühenduse disainilahendus peab olema seotud sama disainilahenduse või kasuliku mudeliga. Viimati nimetatud nõudega seoses on suunistes täiendavalt selgitatud, et need kaks taotlust võivad erineda üksnes selliste üksikasjade poolest, mida saab kvalifitseerida „ebaolulisteks“, viidates seega kaitse objektile, mitte kaitse vormile. Vt käesoleva ettepaneku 50. joonealuses märkuses viidatud EUIPO suunised, punkt 6.2.1.1, eelkõige lk 61 ja 63.

[69] Pariisi konventsiooni juhend, millele on viidatud käesoleva ettepaneku 67. joonealuses märkuses, artikli 4 lõik E, märkus b (kohtujuristi kursiiv).

odavamalt, kuid tagatud kaitse on vähem kindel.[70] Sel põhjusel on kasulikke mudeleid nimetatud näiteks „teise klassi patentideks“,[71] „väikeleiutisteks“[72] või „lühiajalisteks“ riigisisesteks patentideks.[73]

120. Võib küsida, miks ei lisatud võimalust tugineda hilisema disainilahenduse taotluse puhul varasemale patenditaotlusele sõnaselgelt Pariisi konventsiooni teksti ajal, mil lisati artikli 4 lõigu E punkt 1, et näha ette võimalus tugineda kasulikule mudelile. Minu arvates ei olnud see vajalik just seetõttu, et varasemast patendist ja hilisemast disainilahendusest koosnev paar oli juba võimalik tulenevalt kaitse eseme samasuse eeskirja sisulisest käsitlusest. Kasulikku mudelit ja disainilahendust sisaldava paari sõnaselge mainimise põhjus on seletatav kasulike mudelite suhtelise uudsusega Pariisi konventsioonis.

121. Sellega seoses tuleb märkida, et Pariisi konventsioon sõlmiti juba 1883. aastal. Sel ajal ei peetud leiutise kaitse vormina silmas kasulikku mudelit. Seda tunnustati Pariisi konventsioonis alles 1911. aastal Washingtoni konverentsi läbivaatamise tulemusel. Pärast seda lisati 1925. aastal Haagi konverentsi läbivaatamise tulemusel nimetatud konventsiooni artikli 4 lõik E.[74] Seetõttu oli vaja selgitada, kuidas kasulikud mudelid sobivad Pariisi konventsiooni kohaste prioriteediõiguste süsteemi. Seevastu patentide puhul ei olnud see vajalik, sest Pariisi konventsioonis tunnustati neid algusest peale tööstusomandi õiguse ühe vormina. Seetõttu ei vajanud paar, mis koosneb varasemast patendist ja hilisemast disainilahendusest, kaitse eseme sisulise kattuvuse korral erilist tähelepanu, sest see tulenes juba kaitse eseme samasuse eeskirja sisulisest käsitlusest.

122. Kokkuvõttes, arvestades patentide ja kasulike mudelite sarnasusi, ei saa välistada, et ka varasem patenditaotlus ja hilisem disainilahenduse taotlus sisuliselt kattuvad. Kui nõustuda, et eseme samasuse nõue on sisuline, siis ei ole põhjust, miks patenti ei peaks saama kasutada hilisema disainilahenduse prioriteediõiguste alusena samamoodi nagu selleks võib olla kasulik mudel. Minu arvates ei välista ükski Pariisi konventsiooni säte seda võimalust.

123. Seetõttu olen arvamusel, et Üldkohus ei rikkunud õigusnormi, kui ta tõlgendas Pariisi konventsiooni nii, et see lubab hilisema disainilahenduse taotluse puhul prioriteediõiguste alusena tugineda varasemale patenditaotlusele, tingimusel et nende kahe taotluse ese on sisuliselt sama.

3. Varasemal patenditaotlusel põhineva hilisema disainilahenduse taotluse prioriteeditähtaeg

124. EUIPO väidab, et Pariisi konventsiooni süsteemis puudub üldnorm,[75] mille kohaselt määrab prioriteeditähtaja kindlaks varasema õiguse laad. Seetõttu väidab ta, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta asus seisukohale, et selline norm on olemas.

125. Selles küsimuses nõustun EUIPOga.

[70] Komisjoni roheline raamat „Kasulike mudelite kaitse ühtsel turul“, KOM(95) 370 (lõplik), 19. juuli 1995, punktid i–b.

[71] Pariisi konventsiooni juhend, millele on viidatud käesoleva ettepaneku 67. joonealuses märkuses, artikli 1 lõige 2, märkus d.

[72] Komisjoni roheline raamat tööstusdisainilahenduste õiguskaitse kohta, juuni 1991, 111/F/5131/91-EN, punkt 2.6.3.

[73] Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv õiguskorralduste ühtlustamise kohta, et kaitsta kasuliku mudeli leiutisi“ (EÜT 1998, C 235, lk 26), punkt 2.7.

[74] Vt käesoleva ettepaneku 67. joonealuses märkuses viidatud Pariisi konventsiooni juhend, artikli 4 lõik E, märkus a.

[75] Nagu Üldkohus leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 77.

126. Pariisi konventsiooni artikli 4 lõigu C punktis 1 on patentidele ja kasulikele mudelitele ette nähtud prioriteeditähtaeg 12 kuud ning tööstusdisainilahendustele ja kaubamärkidele kuus kuud. See säte ei selgita, kas see tähtaeg sõltub varasemast või hilisemast õigusest. Kui paarid on samad, on see küsimus ebaoluline, nagu EUIPO õigesti väidab. Siiski muutub see asjakohaseks, kui paari komponendid on heterogeensed, nagu varasema kasuliku mudeli ja hilisema disainilahenduse või varasema patendi ja hilisema disainilahenduse kombinatsiooni puhul.

127. Neist kahest olukorrast esimese puhul pakub Pariisi konventsioon artikli 4 lõigu E punktis 1 sõnaselgelt lahenduse, mis tugineb hilisemale õigusele omistatud tähtaja pikkusele, st kuuekuulisele tähtajale, mis on artikli 4 lõigu C punktis 1 ette nähtud tööstusdisainilahendustele. Pariisi konventsioonis ei käsitleta teist kombinatsiooni, mis koosneb varasemast patendist ja hilisemast disainilahendusest.

128. Kuigi akti tekstis ei ole selle kohta midagi sätestatud, järeldas Üldkohus sellest väidetavast üldnormist, mille kohaselt on prioriteeditähtaja pikkuse kindlaksmääramisel otsustav varasema õiguse laad, et kõnealuse teise kombinatsiooni puhul oli sobiv tähtaeg 12 kuud. See tuleneb Pariisi konventsiooni artikli 4 lõigu C punktist 1, mis näeb patentide prioriteeditähtajaks ette 12 kuud.

129. Üldkohus tõlgendas Pariisi konventsiooni artikli 4 lõigu E punkti 1 kui erandit sellest üldnormist. EUIPO väidab vastupidi, et Pariisi konventsiooni artikli 4 lõigu E punkt 1 on küll erand, kuid üldnormi, millest selle sättega on tehtud erand, määras Üldkohus kindlaks ekslikult.[76]

130. Kõigepealt ei selgita Pariisi konventsiooni tekst, kas prioriteeditähtaeg sõltub varasema või hilisema õiguse laadist. Sellisel juhul tuleb kasutada täiendavaid tõlgendusmeetodeid, mille hulka kuulub ettevalmistavate materjalide arvessevõtmine.

131. Selles osas on abi vaidlustatud kohtuotsusest. Üldkohtu sõnul nähtub Pariisi konventsiooni ettevalmistavatest materjalidest, et patentide prioriteeditähtaja kuuelt kuult kaheteistkümnele kuule pikendamise põhjuseks oli asjaolu, et mõnes riigis, muu hulgas Saksamaal, oli patenditaotluse esialgset läbivaatamist kuue kuu jooksul keeruline lõpule viia.[77]

132. Saan sellest kirjeldusest aru järgmiselt. Prioriteeditähtaja pikkuse hindamiseks on asjakohased kaks kuupäeva: esimese õiguse taotluse esitamise kuupäev, millest alates see tähtaeg hakkab kulgema, ja hilisema õiguse taotluse esitamise kuupäev, millal selle tähtaja kulgemine lõpeb. Kui Saksamaal kestab hilisema patendi taotlemine kauem kui kuus kuud, ei ole varasemast taotlusest tulenevat õigust juhul, kui tähtaeg on kuus kuud alates varasema taotluse esitamisest, võimalik õigeaegselt kasutada. See tähendab näiteks seda, et kui isik on esitanud patenditaotluse Prantsusmaal, ei oleks tal võimalik esitada kuue kuu jooksul taotlust järgneva patendi saamiseks Saksamaal. See oli kõnealuse tähtaja kaheteistkümne kuuni pikendamise põhjus. Sel viisil saavutati tasakaal tööstusomandi õiguse taotleja huvide vahel, kellel peaks olema lubatud korraldada taolise õiguse rahvusvaheline laiendamine piisava aja jooksul, ja kolmandate isikute huvide vahel, kes ei peaks seisma silmitsi liiga pikkade prioriteeditähtaegadega, mille jooksul ei saa saada õigusi, mida nad soovivad samadele esemetele omandada.[78] Kokkuvõttes on patentide prioriteeditähtaegade pikendamise põhjuseks teatavates riikides patendi kui hilisema õiguse taotlemise menetluste kestus.

[76] EUIPO sõnul on see säte erand eseme samasuse üldnormist formaalses mõttes.

[77] Vt vaidlustatud kohtuotsuse punkt 79.

[78] Vt käesoleva ettepaneku 67. joonealuses märkuses viidatud Pariisi konventsiooni juhend, artikli 4 lõigu C punktid 1, 2 ja 3, märkus b.

133. Seetõttu leian, et Üldkohus eksis, kui ta leidis, et Pariisi konventsioonis on üldnorm, mille kohaselt sõltub prioriteeditähtaja pikkus esimese taotluse esitamisest. Mulle näib mõttekam, et see tähtaeg sõltub hilisema taotluse esitamisest.

134. Seega olen seisukohal, et Pariisi konventsiooni artikli 4 lõigu C punktis 1 sätestatud prioriteeditähtaegade pikkused sõltuvad hilisema ja mitte esimese taotluse laadist.

135. Kohaldades seda loogikat käesolevas asjas, oleks juhul, kui hilisema disainilahenduse taotluse prioriteediõigust taotletakse varasema patenditaotluse alusel, prioriteeditähtaeg Pariisi konventsiooni artikli 4 lõigu C punkti 1 kohaselt kuus kuud.

136. See järeldus ei ole vastuolus Üldkohtu otsusega TELEYE,[79] millele Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuses tugines.[80] Kohtuotsuses TELEYE leidis Üldkohus kaubamärgiõiguse kontekstis, et prioriteet tekib varasema õiguse registreerimistaotlusest. See järeldus on täielikult kooskõlas Pariisi konventsiooniga, mille kohaselt on varasema taotluse olemasolu ja kuupäev prioriteeditähtaja alguse seisukohast asjakohased. Ent vastupidi sellele, miks Üldkohus nimetatud kohtuotsusele tugines, ei ütle see siiski midagi vaidlusaluse tähtaja pikkuse kohta.

137. Nõustudes küll EUIPOga, et käesoleval juhul on prioriteeditähtaja pikkus kuus kuud, ei saa ma nõustuda tema argumendiga vastastikkuse puudumise kohta kolmandate riikidega, eelkõige Ameerika Ühendriikidega. EUIPO väidab sisuliselt, et Ameerika Ühendriikides on disainilahendused kaitstud patendiõigusega (edaspidi „disainilahenduste patendid“) ja et vaidlustatud kohtuotsusest tulenevalt oleks taotlejatel automaatselt õigus 12-kuulisele prioriteeditähtajale, samas kui liidu taotlejatele kehtiks ainult kuuekuuline prioriteeditähtaeg. EUIPO suunistes aga juba käsitletakse Ameerika Ühendriikide disainilahenduste patente disainilahenduste taotlustena, mis võivad olla ühenduse disainilahenduste prioriteediõiguste aluseks kuue kuu jooksul alates disainilahenduse patendi taotlemisest. Ma ei näe siin vastastikkuse põhimõtte rikkumist nende isikute kahjuks, kes on esitanud oma varasema disainilahenduse taotluse Euroopa Liidus, mis tekiks juhul, kui varasem patenditaotlus annaks hilisemale ühenduse disainilahenduse taotlusele 12-kuulise kaitse. Ameerika Ühendriikide disainilahenduste patendid liigitataks ikkagi disainilahenduste taotlusteks, mitte patenditaotlusteks.

138. Lõpuks tuleb käsitleda argumente, mis põhinevad Pariisi konventsiooni artikli 4 lõigu E punktil 1. Üldkohus tugines sellele sättele, et põhjendada oma järeldust, et on olemas üldnorm, mille kohaselt prioriteeditähtaeg on seotud varasema õiguse laadiga. Ta tõlgendas seda sätet kui erandit väidetavast üldnormist, nii et ainult selles konkreetses olukorras tuleneb prioriteeditähtaeg hilisemast õigusest. Minu arvates ei ole see säte siiski erand, vaid sellega pigem kohaldatakse üldnormi, mille kohaselt prioriteeditähtaja pikkus sõltub hilisema õiguse laadist.

139. Eeltoodud põhjustel tuleb asuda seisukohale, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta järeldas, et Pariisi konventsiooni kohaselt on varasemal patenditaotlusel põhineva disainilahenduse taotluse puhul õigus 12-kuulisele ja mitte kuuekuulisele prioriteeditähtajale.

[79] Vt 15. novembri 2001. aasta kohtuotsus Signal Communications *vs.* Siseturu Ühtlustamise Amet (TELEYE) (T-128/99, EU:T:2001:266).

[80] Vt vaidlustatud kohtuotsuse punkt 78.

140. Kokkuvõttes teen Euroopa Kohtule ettepaneku tõlgendada Pariisi konventsiooni nii, et see võimaldab hilisema disainilahenduse (sealhulgas ühenduse disainilahenduse) taotluse esitada varasema patenditaotluse alusel, tingimusel et nende ese on sisuliselt sama. Sellisel juhul on prioriteeditähtaeg kuus kuud, nagu on tööstusdisainilahendustele ette nähtud Pariisi konventsioonis.

V. Kokkuvõte

141. Apellatsioonkaebuse ainus väide on minu arvates osaliselt põhjendatud. Seega tuleks vaidlustatud kohtuotsus tühistada.

142. Põhikirja artikli 61 esimest lõiku kohaldades peaks Euroopa Kohus KaiKai poolt Üldkohtus esitatud teise väite tagasi lükkama.

143. Ma ei arva siiski, et käesolev menetlusstaadium võimaldaks Euroopa Kohtul teha otsust esimese väite kohta, mida Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuses ei analüüsinud ja mida puudutava vaidluse sisulisi faktilisi asjaolusid ei ole Euroopa Kohtus arutatud. Seega tuleb saata kohtuasi selle väite osas otsuse tegemiseks tagasi Üldkohtusse ning otsustada kohtukulude jaotus hiljem.

VI. Ettepanek

144. Esitatud põhjendustest lähtudes teen Euroopa Kohtule ettepaneku:

– tühistada Üldkohtu 14. aprilli 2021. aasta otsus The KaiKai Company Jaeger Wichmann *vs.* EUIPO (võimlemis- või spordiseadmed ja vahendid) (T-579/19, EU:T:2021:186);

– lükata tagasi The KaiKai Company Jaeger Wichmann GbR-i poolt Üldkohtus esitatud teine väide;

– saata kohtuasi tagasi Üldkohtule otsuse tegemiseks ülejäänud väite kohta;

– otsustada kohtukulude kandmine edaspidi.